

naš tednik

LETNIK XXVII — Štev. 5

30. januarja 1975

Cena 2.50 šil.

Dr. Pavel Apovnik govoril v Gradcu

Naši študenti v Gradcu, čeprav nekoliko oddaljeni od koroške domovine, se živo zanimajo za politična dogajanja na koroških tleh, posebno še zdaj pred volitvami. Da bi imeli klubaši možnost se dobro informirati o prizadevanjih in ciljih KOROŠKE ENOTNE LISTE (KEL), so povabili prvega kandidata KEL, dr. Apovnika. Na poti v Gradec 21. jan. 1975 je dr. Apovnik spremljal vodja biroja Kluba slovenskih občinskih odbornikov, Franc Wedenig.

Za ta pomenek so si študentje izbrali lepo urejen prostor bolj v središču mesta, sestanka so se udeležili domala vsi naši študentje

v Gradcu (nad 30) pa tudi drugi znanci. Pozdravne besede je spregovoril predsednik graškega Kluba, Janko Kulmež, udeleženci so nato s posebno pozornostjo sledili izvajanjem našega kandidata, ki je skušal osvetliti vse aspekte samostojnega nastopa koroških Slovencev in ocenil realne izgleda na uspeh KEL.

Klubaši so seveda želeli dodatne in podrobnejše informacije, kar je povzročilo živahno diskusijo. Vprašanja so se nanašala na „očetovstvo“ KEL, stališča znotraj ZSO, delo v deželnem zboru po volitvah, zadržanje Jugoslavije, informiranje prebivalstva na zgornjem Koroškem. Zanimala jih je tudi razredna problematika, vprašali so po izgledih na uspeh. Na vsa ta vprašanja je naš kandidat obširno in odkrito, in kakor je bilo zaznati, zelo zadovoljivo odgovoril. Ni bilo težko zanj zavrniti argument samopreštevavanja, ki — od nasprotnikov Slovencev vnešen — mu še vedno nasedajo nekateri sorojaki.

Po diskusiji smo se preselili v gostilno, da bi navezali še tesnejše stike, razveseljevali smo se pri zlahetni pijači in skupnem petju, za katerega so nas vedno spet navduševali člani akademskega zbora graških študentov.

šini naklonjene „Kleine Zeitung“ Heinz Stritzl in nevoljno vzkliknil proti novinarju „nt“: „Veseli bodite, da niste Albanec v Jugoslaviji!“ se je razburjal nad trdovratnim povprašanjem zastopnika „nt“, ki ni storil nič drugega kot svojo dolžnost, ko se ni zadovoljil s polovičarskimi odgovori. Novinar „nt“: „Polagam važnost na ugotovitev, da smo v hotelu Moser-Verdino v Avstriji in da se morajo dati koroškim Slovincem pravice po avstrijskem pravu!“ Stritzl se nato razburja glede pisanja „nt“ in „Dela“, ki da hvalijo vzorno ureditev manjšinskih pravic v Jugoslaviji: „Saj je resnica,“ mu zabrusi tednikar.

Dokončno je bila zdaj tiskovna konferenca skvarjena; še prej pa Bacher ni odgovoril na vprašanje, ali morda kdo osporava domovinsko zvestobo ÖVP, da se mora zdaj še ona krasiti z deželnimi barvami.

Strankin šef Herbert Bacher je tako več ali manj diskretno podprl geslo na Heimatdienstovskem zborovanju „Das große Gift — slovenisches Gymnasium in Klagenfurt“.

Diskusijski in družabni večer smo nadaljevali po oficialnem zaključku še v posameznih skupinah do ranega jutra.

Po tem sestanku lahko trdimo, da je med graškimi študenti pripravljenost, podpirati in glasovati za KEL, precej močna. Saj so se tudi ponudili, da bi sodelovali v volilnem boju na Koroškem.

Unseren Kindern gleiche Chancen

Večinskim strankam v volilnem boju sčasoma primanjkuje idej. Pa ne samo idej. Tudi ustreznih motivov za ilustracijo propagandnih brošur. Kot nadomestilo za manjkajoče ideje služi udarjanje po manjšini v zvestonemškem smislu. Kot nadomestilo za manjkajoče zvestonemške slike pa si izbirajo lepe slovenske motive. K tej sliki: socialistična volilna brošura „Unser Kärnten“ je to lepo — v originalu barvno — sliko okrasila z lastnim geslom. Slika sama pa prikazuje Smrtnikove otroke iz Kort nad Železno Kaplo, ko hodijo iz šole. Istega Smrtnika, ki je zveznemu predsedniku Kirchschrägerju povedal koroško resnico v obraz... Že lepo, da socialistično glasilo zahteva „gleiche Chancen...“. Toda lepo število otrok, ravno iz Kort (glej sliko) teh šans nima, ko mora dan za dnem potratiti več ur samo s hojo v in iz šole. Posebno so prizadeti tisti otroci, ki so prijavljeni k slovenskemu pouku. Le-ti občutijo neugodne prometne zveze še posebej.

Zdaj še ÖVP plakatira s koroškimi barvami:

Bacher in ÖVP docela na liniji podtikavanj „Heimatdiensta“!

Celotna dežela Koroška se cedi od domovinske zvestobe: v zadnji fazi volilnega boja bo tudi ÖVP uporabljala koroške barve kot izpoved za volilni boj. Pred zastavo pa njen Bacher-Macher. Bolj očitno ne more več priti do izraza, da med večinskimi strankami SPÖ, ÖVP in FPÖ ni dejanske razlike.

Ob polčasu volilnega boja je koroška ÖVP priredila v hotelu Moser-Verdino tiskovno konferenco, kjer naj bi imeli koroški novinarji priliko, slišati mnenje vrhovnih funkcionarjev ÖVP v trenutnem volilnem boju.

Očitno kot post-festum-dodatek k volilnemu programu je ÖVP še predstavila papir z zahtevo, naj bi pri zasedbi mest šolskih upraviteljev odslej namesto strankarsko političnih veljali strokovni kriteriji. Na tozadevno vprašanje, zakaj ÖVP doslej ni imela poguma, dosedanjo prakso razgaliti pred deželnim zborom, ni bilo zadovoljivega odgovora. Pa menda ne zaradi tega, ker ljudska stranka tiči v tej zadevi prav tako globoko v

blatu kot ostale? Prav tako nobene razjasnilne besede o tem, ali bi takšen modus nadomestil tako imenovani „Gehaltsüberleitungsgesetz“, ki predvideva izpit za slovenščino za šolske ravnatelje dvojezičnega ozemlja. V to ureditev so se doslej zaganjali le domovinski krogi.

„Z zaskrbljenostjo“ opazuje Bacher volilni boj, ki ima vedno bolj manjšinsko vprašanje kot osrednjo temo spopadov. „Ugotoviti moram, da glede te zaostritve ni odgovorna Slovenska gimnazija, ker je pač nastala kot izpolnitev državne pogodbe. Pač pa,“ je nadaljeval Bacher, „more biti odgovorna kvečjemu šolska nadzorna oblast, predvsem poslevodeči predsednik deželnega šolskega sveta (Guttenbrunner, op. ur.), ki v takem primeru izvršuje oz. hoče izvrševati svojo nalogo v nezadostni obliki.“

Na vprašanje zastopnika „nt“, če so njemu, Bacherju, znani kakšni konkretni očitki glede pomanjkljivega nadzorstva, Bacher ni znal

odgovoriti in menil le, da bi v primeru, če bi Slovenska gimnazija vzgajala ekstremiste, bilo možno sklepati, da z nadzorstvom nekaj ni v redu. Ponovno vprašanje zastopnika „nt“, če Bacher ve za kakšne podrobnosti. Zopet brez zadovoljivega odgovora. Novinar „nt“ je trdovraten: „Kdo Vam je to namignil?“, vpraša Bacherja. „Veliko imam stika s prebivalstvom, pa mi takšne nosijo na ušesa, če je to res, z nadzorstvom nekaj ni v redu,“ je bil odgovor. Zopet ugovarja član uredništva „nt“: „Zdi se mi, da je to zelo dvomljiva praksa, da vse argumente z gostilniške mize prenesete brez presoje na tiskovno konferenco. Imate kakšen dokaz za te trditve?“ Zopet odgovor: „Če je to res, kar ljudje pravijo, potem z nadzorstvom nekaj ni v redu!“ „Pa vsaj ima ÖVP svoje člane v deželnem šolskem svetu: podpredsednika deželnega šolskega sveta Lindnerja, člana predsedstva dr. Einspielerja, ki je že večkrat nadzoroval maturi na Slovenski gimnaziji. Vam te osebe niso vedele kaj ‚sumljivega‘ povedati o gimnaziji?“ Nič konkretnega. — Bacher vztraja pri svojem stereotipnem odgovoru. Zadnjikrat vpraša zastopnik „nt“ in dokončno pride do eklata.

Nenadoma je vstal vodja celovške redakcije, menda tako manj-

ZVEZNA GIMNAZIJA ZA SLOVENCE V CELOVCU OBJAVA

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:

1. Po posebnem odloku Zveznega ministrstva za pouk in umetnost naj prijavijo starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1975/76 na gimnazijo, takoj po končanem prvem semestru tega šolskega leta, tj. od 10. 2. 1975 do najkasneje 28. 2. 1975, ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti ravnateljstvu spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.

2. Pravočasno prijavljeni učenci, ki bodo ob koncu šolskega leta 1974/75 po oceni ljudsko šolske konference sposobni za vstop v prvo vrsto glavne šole (ERSTER KLASSENZUG), bodo sprejeti na gimnazijo brez sprejemnega izpita.

3. Prijavljeni učenci, ki ne bi dosegli tako dobre ocene, bodo morali delati sprejemni izpit. Za sprejemni izpit, pri katerem bo izpitna komisija gimnazije presodila sposobnost učenca, bo treba otroka prijaviti v prvi

polovici junija 1975. Sprejemni izpiti bodo en teden pred koncem šolskega leta.

4. Konec maja 1975 bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh vseh učencev, ki so se prijavili za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije pravočasno obvestilo starše o sprejemu učenca oz. o potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.

5. Zakasnele prijave bodo v izjemnih primerih še možne s posebnim dovoljenjem Deželnega šolskega sveta.

Zato opozarja ravnateljstvo vse starše še posebej, naj ne zamudijo zgoraj navedenega roka za prijavo.

6. Za vstop v višje razrede je potreben poseben razgovor z ravnateljem.

Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se obrnete pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu, Lerchenfeldstraße 22, 9020 Klagenfurt.

RAVNATELJ:

Dr. Pavle Zablatnik

Wagner moral na raport na Dunaj

Na raport je moral koroški šef socialistične stranke in deželni glavar Leopold Wagner: V ponedeljek zvečer se je moral zagovarjati pred zveznim kanclerjem Kreiskyjem zaradi svojega intervjuja dunajskemu novinarju Nowotnyju „Kronen Zeitung“. Kot znano, je v tem intervjuju ponosno izjavil, da je bil „ein hochgradiger Hitlerjunge“. Ta izjava je naletela na hude proteste vseh resničnih demokratov, katerim tako poceni snubljenje za rjave glasove ni združljivo z načeli demokracije.

Tudi znotraj SPÖ so se pojavili kritični glasovi: predsednik Mlade generacije SPÖ Albrecht Konecny, prof. Paul Blau, prof. Fritz Klenner, Ferdinand Lacina od delavske zbornice in še več drugih je odprto protestiralo proti takim izjavam.

Samo s Koroške same ni bilo slišati protesta: očitno so bili vsi enega mnenja z Wagnerjem ali pa jih ima deželni glavar tako pod knuto, da se ne upajo več izraziti lastnega mnenja.

Na Dunaju je tudi osrednje glasilo SPÖ „Arbeiterzeitung“ večkrat

pisala o protestih proti Wagnerju in objavljala tudi imena tistih vidnih socialistov, ki so protestirali proti koroškemu deželnemu glavarju.

Zdaj pa je bral celo Kreisky Wagnerju levite. Na strankini klavzuri v Badenu se je moral Wagner ponovno zagovarjati. Zanimivo: Wagner ni dementiral nobene pisaže v intervjuju. Izjavil je le: „Moj pogovor z zastopnikom „Kronen Zeitung“ je dobil drugo interpretacijo, kot sem predvideval v pogovoru.“ Zelo prizadetega se je čutil o odmevu na ta intervju. In kaj pravi Georg Nowotny sam?

V svoji kolumni „Anders gesehen“, na istem mestu, kjer je pred 14 dnevi podal pogovor z Wagnerjem, pravi pod naslovom „Kein linkes Fest“ o klavzuri SPÖ v Badenu:

„Noch schwerer als Kreisky tut sich Kärntens Landeshauptmann Leopold Wagner, der durch seine Äußerung, er sei ein hochgradiger Hitlerjunge“ gewesen, ins Kreuzfeuer der eigenen Genossen geraten ist, die solche Aussprüche als billige Anbiederung an die rechts-

nationalen Kreise in Kärnten verstanden haben. Wagner wirkt bedrückt und formuliert sehr vorsichtig: ‚Ich war, wie alle in meiner Altersklasse, in der Hitlerjugend. Ich habe aber niemals die Absicht gehabt, mit meiner Mitgliedschaft hausieren zu gehen oder damit zu agitieren.‘ Dementieren freilich kann Wagner, der sich wie immer als ‚Sozialist mit Leib und Seele‘ bezeichnet, seine mißverständlichen Äußerungen nicht.“

Značilno je, da nobeden od časopisov ni komentiral drugih izvečkov Wagnerjevega intervjuja. Vse je šokiralo le ponašanje s članstvom v Hitlerjugend. Nihče pa se ni zgražal nad vse dalekosežnejšimi izjavami kot je ta, da hoče on, Wagner, dopustiti izpolnitev člena 7 državne pogodbe le do tiste mere, katero more prisoditi koroškemu prebivalstvu. V jasnem besedilu: V manjšinsko zaščito se ne bo zgodilo to, kar predvideva državna pogodba, ampak to, kar bodo dovolili tisti krogi na Koroškem, katere snubijo vse tri večinske stranke s ponašanjem o rjavi preteklosti...

Dve leti po davčni reformi:

V odločilnem vprašanju vse pri starem

Človek našega časa ima čedalje tanjši občutek za dogajanja v družbenem življenju. Za vse, kar je proti njemu, postaja čedalje bolj občutljiv. Tudi za razdelitev dejanskih davčnih bremen s strani države. Po načinu te razdelitve ocenjuje in sodi družbeni sistem.

Dosedanje vlade naše države so bile pri določevanju davkov do malega, delovnega človeka vedno krivične. Vedno so protežirale pretkanost velikih podjetnikov kapitalnega sektorja in jim omogočale privilegije, ki jih delavec in nameščenek ter kmet in dejavni obrtnik niso imeli. Skoraj brez izjeme so morali ti mali ljudje razvijajoči se industrijski družbi svoje davke poravnati prej, preden so dobili v roke zaslužek za svoje delo ali pa za blago, ki so ga kupili. Velepodjetniki pa so svoj davčni dolg lahko plačali, kadar jim je najbolj prijalo. Z njim so lahko špekulirali v svoj prid in v škodo delovnih ljudi.

Pri vladah naše države, kjer je dominirala konzervativna, z načeli kapitalizma prežeta ÖVP, je bil tak sistem

izterjevanja davkov običaj. Zaradi tega je pred desetimi leti zgubila tudi zaupanje volivcev.

Medtem nas je razvoj naučil, da se tudi Kreisky in njegovi socialisti togo držijo od kapitalističnega sistema prevzetega načina izterjevanja davkov. Zgovorno priča o tem začasni obračun o davčnem donosu v letu 1974. Dejanski donos davkov v državno blaginjo je bil za 7,2 milijarde šilingov manjši kot je bil preliminiran in s Kreiskyjevo volilno „mašinerijo“ parlamenta uzakonjen v državnem proračunu. S tem se bo deficit v državnem proračunu 1974 pri obsegu 159 milijard šilingov zvišal na 19 milijard šilingov. K že itak obstoječim državnim dolgovom iz zadnjih let se s tem pridružujejo novi, ki jih bo treba domačemu in inozemskemu kapitalu vrniti z visokimi obrestmi.

Zakaj je prišlo do nadaljnjih državnih dolgov in kdo je tega kriv?

Odgovor na vprašanje daje analiza razlik med preleminiranim in dejanskim donosom glavnih davkov. Po tej analizi, ki je uradna, je edino donos meznega davka (Lohnsteuer) odgovarjal

gospodarski konjunkturi. Njegov donos je bil za 1380 milijonov šilingov višji kot ga je preleminiral finančni minister. Temu nasproti je bil donos obrtnega davka za 900 milijonov šilingov, donos davka na mineralna olja pa za 1063 milijonov šilingov nižji. Še bolj kot to ob hvalisanem naraščanju konjunktura in narodnega produkta frapira dejstvo, da je donos obdavčenega prometa z blagom in obdavčenja uslug (Mehrwertsteuer) kar za 4,3 milijarde šilingov zaostajal za zakonitimi pričakovanji. Podobno je za pričakovanji vlade zaostal donos drugih podjetniških davkov.

Na glavo povedano: Kriva je vlada Kreiskega s svojo finančno upravo na čelu s finančnim ministrom Androschem. Kakor finančni ministri ÖVP od leta 1945 do 1970 dovoljuje socialistični finančni minister industriji in finančnemu kapitalu davčne manipulacije, medtem ko morajo delojemalec in kmet ter mali podjetnik obrtne dejavnosti sproti plačevati svoj davčni dolg.

To je resnični rezultat davčne reforme, ki sta jo Kreisky in Androsch uvedla 1. januarja 1973. Z njo se v resnici ne moreta dičiti. Na strani dejanskega obdavčevanja je ostalo z njuno reformo vse pri starem. Mali morajo plačevati, da veliki — kakor za časa ÖVP — lahko uživajo slaščice,

ki so jih skozi zadnja desetletja navajeni.

Za tako davčno reformo Kreisky in njegovi socialisti nimajo opravičila. Tudi ne morejo trditi, da so se pri preleminiranju državnega proračuna za 1974 uračunali. Osnove državnega proračuna in finančnega gospodarstva postajajo čedalje bolj trhle. Letos se bo državni dolg znova povečal. Kakor trdijo upoštevani vredni experti, deficit ne bo znašal le 16 milijard šilingov — kakor predvideva zadevni zakon — marveč bo znašal najmanj 28 milijard šilingov.

In kdo bo moral ta novo nastali državni dolg poleg starega dolga plačati?

Po uveljavljeni praksi ÖVP, ki so jo prevzeli Kreisky in njegov team, ga bodo morali plačati delovni ljudje, medtem ko se bosta industrijski in finančni kapital po stari navadi spet izmuznila skozi „zadnja vratca“. Razlika je samo ta-le: prej se je po tej poti krepila volilna blagajna ÖVP, sedaj pa se volilna blagajna SPÖ.

Tako preostaja le še ugotovitev: Optika Kreiskyjeve in Androscheve davčne reforme se je razpočila že po prvem letu. Ostalo je vse pri starem. Spričo tega socializem Kreiskega in njegovega teama delovnim ljudem pri najboljši volji ne more prijati.

(b)

Socialistični mladinski list proti nacionalni liniji koroške SP

„RUCK, ZUCK...“

Engelullt von zwanzig mehr oder weniger problemlosen Jahren — sieht man von Südtirol ab — wurde Österreichs tugendhafte Außenpolitik über Nacht entjungfert. Der Unschuld den Garaus machten „Heimatsdienst“, Rechtsradikale verhetzte Konservative, sich „Sozialisten“ nennende Verhetzte. Vorschub leisteten eine gesetzeswidrig handelnde Exekutive, Gesetze als widrig betrachtende Politiker. Das Bett heißt Kärnten, das Kind Chauvinismus. Die Niederkunft wird für den 2. März, den Tag der nächsten Landtagswahlen erwartet.

Die Schändung liegt mehr als zwei Jahre zurück. Im Oktober 1972 entschloß sich die sozialistische Bundesregierung, den Artikel 7 des Staatsvertrages, der die Aufstellung zweisprachiger Ortstafeln in gemischtsprachigen Gebieten vorsieht, zu vollziehen. Dem Staatsvertrag, um den sich eine ganze Generation österreichischer Politiker bemüht hatte, wurde nur kurz Genüge getan. Kaum aufgestellt, wurden die deutsch-slowenischen Tafeln von deutschtümmlenden „Heimatsdienstlern“ — welchen Dienst tun sie der Heimat eigentlich? — wieder heruntergerissen. Die Gendarmerie stand dabei, ohne einzugreifen; der rechteste österreichische Nationalratsabgeordnete Scrinzi meinte „die Demokratie bahnt sich ihren Weg“ (!); der Kärntner ÖVP-Kapo Landesrat Bacher las aus dem politischen Vandalentum „die Auflehnung gegen die Art des Zustandekommens und die Anwendung des sogenannten Gesetzes“ heraus.

Schon bei den Gemeinderatswahlen 1973 konnten die in Kärnten rechtsaußen stürmenden FPÖ- und ÖVP-Wähler mit dem Slogan „Wer rot wählt, stimmt für Simas Slowenenpolitik“ auf schwarzbraun umfärbten. Die Verlockung für die Kärntner SP, aus dieser Niederlage gewitzigt, weitere Konzessionen an die Nationalen zu machen, ist übergroß. Daß mit einer derartigen Strategie jedoch nicht nur die Kärntner Partei, sondern auch die Bundes-SP, Österreichs Außenpolitik und nicht zuletzt die Gerechtigkeit Schiffbruch erleiden muß, steht zu befürchten. Denn immer noch sind FPÖ und ÖVP die besseren Nationalisten, und die starke Rechte Kärntens wird sich ihre schmutzigen Ortstafelgeschäfte lieber vom Schmied als vom Schmiedl besorgen lassen.

Die aus derartigem Polit-Harakiri entstehenden außenpolitischen Zorere werden allerdings der Bundesregierung und damit der Regierungspartei angelastet, und FP und VP werden dann im Parlament das lauteste Haltet-den-Dieb-Geschrei anstimmen.

Konsequente Durchführung der Staatsvertragsbestimmung muß die SP-Losung im Kärntner Wahlkampf sein. Ein opportunistisch errungener Wahlsieg wäre eine Niederlage.

Herbert Lackner
(„Trotzdem“, glasilo mladih socialistov)

obema narodoma v deželi edino tedaj možno, ako tudi mi nastopamo kot osebnost, se enakopravno pogovarjamo na vseh ravneh, tudi v samem deželnem zboru. Da s svojim glasom omogočimo naše samostojno nastopanje in zastopanje.

Dr. Pavel Apovnik komentira:

Volilni boj za volitve v koroški deželni zbor je v polnem razmahu, temu primerno „vroče“ so tudi izjave nekaterih prvakov strank. Večinske stranke (SPÖ, ÖVP, FPÖ) se grede zopet igro, ki na Koroškem največ obeta, hkrati pa najmanj stane: „rešujejo“ koroško manjšinsko vprašanje s tem, da se borijo vsaka po svoje, a vendar složno proti rešitvi. Ena drugo dolžijo, da ni rešila problema oziroma, da ga je hotela rešiti na način, ki „domovini zvestim“ ni bil po godu, vse tri pa so se zedinile, da bodo izvedle ugotavljanje manjšine, kar bi pomenilo konec vseh manjšinskih pravic. Vsekakor je nerešen manjšinski problem poceni povod za odvratanje pozornosti volivcev od napak politike večinskih strank tudi na drugih področjih. Volivci naj ponovno „rešujejo“ baje po koroških Slovencih ogroženo „nemško Koroško“, ker ob tem ne bi utegnili kritizirati inflacije, znamenj gospodarske krize, brezposelnosti in podobnih pojavov.

Neki visoki volilni govornik socialistične stranke razlaga zborovalcem, da SPÖ ni več obremenjena s skrbjo za koroške Slovence ter da ji ni več treba biti njihov „protek-

tor“, saj le-ti nastopajo s „svojo“ listo za deželni zbor. Vendar stvari nikakor niso tako enostavne. KEL je več kakor volilna skupnost koroških Slovencev, je skupnost vseh tistih Korošcev, ki niso zadovoljni s politiko večinskih strank, bodisi z njihovim negativnim odnosom do koroških Slovencev, bodisi z njihovo gospodarsko politiko; KEL je skupnost vseh Korošcev, ki vidijo nevarnosti v zvezi z oživiljanjem fašistične miselnosti, ki so zaskrbljeni spričo zadržanja večinskih strank do teh pojavov na Koroškem in v Avstriji sploh. Tako poceni se večinske stranke ne morejo odreči odgovornosti: če zasedajo ključne položaje v državi in deželi, in to jim dovoljuje politični sistem parlamentarne demokracije, tedaj se ne morejo izogniti reševanju tudi takih problemov, katerih rešitev zahteva trdnost, vztrajnost in priznavanje k fundamentu suverenosti Avstrije — državni pogodbi. Tak problem je med drugim koroški manjšinski problem. Ob načinu pristopanja k temu vprašanju presojamo državno-politično zrelost ali nezrelost večinskih strank: trenutno je spričevalo negativno.

Odbor Kluba graških študentov je obiskal sedež NSKS

„Nočemo zgubiti povezanosti s podeželjem, z našo narodno skupnostjo na Koroškem; bližina med Gradcem in Celovcem zagotavlja hkrati tudi, da v našem koroškem vprašanju ne bomo videli zgolj akademski, teoretični problem,“ je izjavil predsednik graškega študentskega kluba ob priliki obiska pri predsedstvu NSKS. Člani predsedstva NSKS ter osem-članska delegacija graškega kluba so pretekli petek na sedežu NSKS v Celovcu razpravljali o aktualnih narodno-političnih vprašanjih ter o delovanju in o sodelovanju graških študentov z osrednjimi narodnimi organizacijami.

Želja po poslednejši in popolnejši informaciji študirajoče mladine o odločitvah osrednjih organizacij je naletela pri članih predsedstva na široko pripravljenost, kot tudi volja študentov, da se bi že danes

vsaj po posameznikih aktivno vključili v politično in kulturno delo.

Predlog s strani NSKS naj se vzpostavi stalni redni stiki med graškimi študenti in predsedstvom NSKS sta obe strani z veseljem pozdravili. Ugotovili pa so, da imajo naši visokošolci v Gradcu že sedaj zelo plodne vezi do ljudi na našem ozemlju, kajti zbor graških študentov že leta sem s svojimi kvalitetnimi nastopi dokazuje, da je možno kulturno ustvarjanje tudi poleg obremenjujočega študija. Nadalje so člani delegacije poudarili, da se bodo potrudili, da bo v graškem klubu res mesto za vsakogar, ne glede na politično pripravljenost ali aktivnost, delo klubskega odbora se more posvetiti tako družabnosti kot tudi posebnemu izobraževanju posameznega člana.

Ob našem trenutnem položaju: potreben je pogled v koroško stvarnost

Za starejši slovenski rod je bilo značilno, da je veliko bral. Poleg domačih povesti je bilo poskrbljeno tudi za spise, ki naj bi „preprostega“ slovenskega človeka seznanili s svetom, tako da je v nekdanjo vaško domačnost vdiralabujna domišljija o širnem svetu, o pragozdovih npr., velikih živalih, slonih in nenavadnih mravljah, o vročih puščavah in ledenih poljanah, o stepi, preriji, največjih rekah, vrhovih, o čarih južnega morja, o zamorcih, Indijancih, o tehničnih čudesih, itd.

In mnogi so zahrepeneli po svetovnih dogodivščinah, odhajali v svet ali pa hrepeneli za njim, ker niso mogli oditi zaradi družine in dóma. Končno je po letih prišel film s svojimi živimi barvami in končno še televizija, ki nas vsak večer nekoliko otopeva in omoti.

Hrepenenje za svetom, za nečem „velikim“, je mnoge od nas potegovalo v svetovne ideje, v simpatije za zatirane narode v kolonijah, v misel o svetovni (utopični) odrešenosti. Mnogi so čutili, da morajo skrbeti še za „odprtost“ svojih rojakov, jim pridno prevajali razne svetovne senzacije in mite, ki vse do danes niso zatonili, ko je nekdanji kolonialni zamenjal tretji, mogoče kmalu tudi četrti svet.

Tako smo izgubili mnogo dragocenega časa, da bi se doma, v stvarnosti, ki jo živimo, spoprijeli z vprašanji, celo z vprašanjem našega obstoja samega in naših naravnih in človečanskih pravic. Vse simpatije do zamorskega in kakih drugih svetov so namreč premajhne, da bi imele kaj haska. Šele tedaj, ko se sami utrdimo svoj obstoj, zagotovimo prostost naše govorice, svoboden razmah naše koroško-slovenske osebnosti, šele tedaj moremo prispevati k splošnemu prizadevanju za svetovno pravičnost.

Naš skupni položaj je v mnogočem ne le osebna, ampak tudi skupna tragika, saj smo leta verjeli obljubam ene ali druge stranke, ki sta razglašali socialno ali pa krščansko pravičnost in nas prepričevali, da vse zlo vzdušje, ki sta ga za

kulisami nemoteno širili, ni nič drugega, kot samo trenutne, prehodne težave, ki jih bo (načelna) dobra volja končno premagala.

Obe sta nas prepričevali, da smo sami prešibki za samostojno nastopanje, kako da bosta onidve poskrbeli za nas, ki da sta močni. Oddajali smo jima glasove in se dali uspravati na njihovih lovorikah, dasi smo ves čas občutili zahrbtno spodkopavanje naše skupnosti, diskriminacijo naših ljudi do javnih služb, na področju gospodarske dejavnosti in temu ustreznih oblastvenih dovoljenj. Ostali naj bi pač nekakšen rezervat, iz katerega bi se v deželi jemalo ljudi za nižja dela.

Vsaka stvar ima svoj konec in za vedno tudi manipuliranje z nami in našimi mislimi ne more trajati. Spoznati smo morali in spoznali smo, da si edino z lastno osebnostjo, lastnim nastopanjem in nevdajanjem nikakim obljubam priborimo v deželi in državi mesto pod soncem, ki ga bo ustvarjala pridnost in zavzetost vsakega od nas in ne bo vezano na diskriminiranje naše koroške slovenske osebnosti in govorice, katero cenimo kot drago izročilo, ki ga je treba negovati in razvijati, rasti iz njega v pravo kulturno osebnost in ne v samoodtujitev.

Premagati želimo malodušje, iz katerega, kot iz osebne tragike, resda lahko nastanejo umetniške stvaritve, čustvene skladbe, lepe otožne pesmi, ki pričajo o osebni človečnosti. Toda ne morejo biti vodilo našemu narodnemu in narodnopolitičnemu programu, ki mora biti samozavesten, stvaren in prepričljiv, brez tenkočutne otožnosti, brez vzhicene zagledanosti v kozmopolitska pravičnostna gibanja nekje na drugih celinah, ker mi živimo tukaj na Koroškem, kjer je odprtih pravičnostnih vprašanj še vedno več kot preveč.

Seveda nas hočejo stranke preslepiti, omalodušiti, češ, da tako ali tako ne štejejo nič. A bi po drugi strani rade pobrale vsak naš glas. Toda zreli in sposobni smo spoznati, da bo sodelovanje med

Bilčovs: trdi orehi so čakali na Wagnerja

Deželni glavar se ni distanciral od intervjuja v „Kronen Zeitung“

Na Koroškem živimo trenutno sredi volilnega boja. 2. marca bomo volili deželni zbor in tako je tudi razumljivo, da se vozijo predstavniki strank po koroški deželi in se borijo za vsak glas. Zadnji četrtek zvečer je bil pri Miklavžu v Bilčovsu sam deželni glavar Leopold Wagner.

Skušal je prepričati navzoče, da bo najbolj pametno, če bodo 2. marca podarili svoj glas socialistom. Hvalil je SPÖ in skušal dokazati, da je pač najboljša izbira. Ošvrknil je ÖVP in FPÖ, kar je seveda njegova pravica in sveta strankarska dolžnost. Dotaknil se je tudi manjšinskega vprašanja — dosledno pa se je ob tem izogibal izraza „Slowenen“, „slowenisch“. Smo pač „Minderheit“ — „manjšina“. Očital je vsem prejšnjim vladam (od 1955 do 1966 je bila koa-

licijska vlada pod črnim kanclerjem, od 1966 do 1970 pa so bili črni sami na oblasti), da niso rešile tega vprašanja. Krivec je bila seveda ÖVP sama. Med drugim je dejal, da bi bila že sveta Raabova dolžnost 1955, da bi bil opozoril Avstrijce na člen 7. Zavlačevalo se je, leta 1972 je prišel zakon o krajevnih napisih, malo navrh pa so sledili nerazveseljivi dogodki. Trdil je tudi gospod deželni glavar in predsednik SPÖ, da so že leta 1956 sklenili v dunajskem parlamentu ugotavljanje manjšine. SPÖ bo skušala v vsem doseči soglasje z drugimi političnimi dejavniki, preden se bo še kaj sklenilo na manjšinskem področju.

Ko je Wagner končal, je zaprosil gospod Lorenc Schaunig za diskusijske prispevke. Kot prvi se je javil prof. Jože Wakounig in opozo-

ril Wagnerja na njegovo izpoved, da sicer ni bil učenec Napoleona, pač pa odličen Hitlerjev mladinec („hochgradiger Hitlerjunge“). Wakounig ga je vprašal, koga je hotel s tem pridobiti in kaj je dejansko bil v HJ. Wagnerju to očitno ni bilo pogodu, kajti morda se je začel zadnje čase le zavedati, kaj je izustil v pogovoru z urednikom „Kronenzeitung“. Izgovarjal se je, da je bil le nekaj višjega pri tako imenovanih „pimpfih“ in da „Kronenzeitung“ sploh ni objavila tega, kar je rekel sam, ampak le to, kar je napisal urednik Nowotny. Hkrati mu je še ušlo, da seveda to zdaj izrabljata ÖVP in „katoliški tabor“. Na vprašanje Herberta Seherja, kako je to s katoliškim taborom, se je zmuznil, da seveda ni mislil katoliške Cerkve in njenih predstavnikov, s katerimi da ima SPÖ take

dobre odnose, da to marsikomu ni po volji.

Mladi kmet Marjan Einspieler, (tretji kandidat KEL) je vprašal Wagnerja, zakaj so odstavili prejšnjega deželnega glavarja Hansa Simo, ko so mu pa vendar izkazali volivci leta 1970 zaupanje za celo mandatno dobo. Tu se je Wagner spet poslužil znanih obtožb proti

bivšemu deželnemu glavarju in mu znova naprtil vso krivdo za trenutni težavni položaj. Dodal je še, da se sicer sam ni nikoli potegoval za svoj trenutni položaj, da pa so tako želeli zaupniki SPÖ.

Ker pa je Marjan Einspieler snemal nekatero Wagnerjevo izjavo, med drugim tudi njegovo zadnjo, ko je govoril o Slovencih, mu je deželni glavar zagrozil in dejal, da je kaj takega prepovedano, če ne vprašaš prej za dovoljenje. Vsem navzočim se je zdelo, kot da bi bil hotel Wagner imeti magnetofonski trak.

Predstavljamo kandidate KEL:

DR. MATEVŽ GRILC se je rodil 7. 9. 1946 v Podkrajju kot kmečki sin. Po ljudski šoli v Libučah je obiskoval Slovensko gimnazijo, kjer je maturiral leta 1965. Nato se je lotil študija prava in ga leta 1971 uspešno zaključil z doktoratom. Po enem letu sodnijske prakse je vstopil v pisarno odvetnika doktor Janka Tischlerja. Kot odvetniški pripravnik je v tej funkciji zastopal svojega šefa na raznih zanimivih obravnavah, kot n. pr. v zadevi Wrolicha, v procesu profesorjev slovenske gimnazije proti dr. Feldnerju itd.

Poročen je dr. Grilc od leta 1967 naprej: z ženo Marjano ima dva otroke, stanuje v Sinči vasi.

Že kot dijak je bil dr. Grilc zelo aktiven: bil je predsednik srednješolske veje KDZ, že tedaj član odbora NSKS, kot visokošolec je vodil skozi dve periodi celotno Koroško dijaško zvezo in bil podpredsednik Kluba slovenskih študentov na Dunaju. — Od leta 1971 naprej je član osrednjega odbora NSKS, leto pozneje pa je postal podpredsednik Narodnega sveta koroških Slovencev. Na kandidadni listi KEL je na 5. mestu.

VERONIKA KARGL je 25 let mlada, doma v Bačah in na Koroški enotni listi kandidira kot prva pripadnica nežnega spola. Rojena 26. 12. 1949 je po štirih letih Slovenske gimnazije obiskovala trgovsko šolo. Prvo delovno mesto je bila odvetniška pisarna dr. Francija Zwittra v Celovcu. Tam je delala tri leta. Nato je obiskovala na Dunaju Evropsko akademijo za sekretarke in tam dosegla diplomu. Na podlagi tega spričevala je dobila službo v administraciji tovarne Philips. Leta 1971 je družino Kargl zadel hud udarec: umrla je mati in Veronika je še isti dan pustila lepo delovno mesto in prevzela doma oskrbo približno tridesetih sezonskih gostov v domačem penzionu — to, kar je prej delala njena mama.

Veronika Kargl tako vodi poleti doma tujskoprometni obrat, pozimi pa se ukvarja s študijem. Poleg tega je še namestnica tajnika Krščanske kulturne zveze. Kljub temu, da je ženska, ali morda ravno zaradi tega, se ukvarja tudi s politiko, predvsem narodnostno politiko. Rezultat: kandidira na 6. mestu Koroške enotne liste.

Slovenija - Madžarska: Nov mejni prelaz

Ako so postali odnosi med Slovenijo in Avstrijo zadnji čas vse bolj hladni in ni več onega iskrenega prizadevanja za medsebojno zblíževanje v okviru sodelovanja Jadran-Alpe, ki je obstajalo, preden je na Koroškem ponovno zavladal stari nacionalno nemški duh, pa se po drugi strani utrjujejo stiki med Ljubljano in Budimpešto. Pri tem imata še posebej pomembno vlogo slovenska narodna skupnost v Porabju in madžarska narodna skupnost v Prekmurju, ki zblížujeta obe deželi.

Med Slovenijo in Madžarsko so bili doslej stiki bolj šibki. V Dolgi vasi pri Lendavi je bil pred leti odprt mednarodni mejni prehod, ki pa ne teži na osrednje slovensko cestno omrežje. Železniškega prehoda pa sploh ni.

Prav živahno zanimanje Slovenije za kulturno izročilo Panonskih Slovencev v Porabju, že kako leto sem, in malo obmejni promet je terjalo nove možnosti za medsebojno povezavo obeh dežel. Tako se je lani mudilo v Budimpešti slovensko vladno odposlanstvo pod vodstvom podpredsednika ljubljanske vlade Rudija Čačinoviča, (ki je po rodu iz Prekmurja). Lanskega oktobra pa je Ljubljano obiskalo madžarsko vladno odposlanstvo, ki ga je vodil državni tajnik v ministruvstvu za promet in pošto Kalman Abraham.

Obravnavali so vprašanje izboljšanja cestnih in železniških zvez med deželama, možnosti madžarskega prometa v pristanišču Koper, možnost letalske povezave med Ljubljano in Budimpešto, ipd.

In sredi januarja t. l. je prišlo v tej zvezi do prvega ukrepa. V Hodošu se-

verno do Murske Sobotice so odprli nov meddržavni mejni prehod (cestni), ki odpira vso zahodno Madžarsko severno od Blatnega jezera ter še severno od nje ležečo Slovaško do Slovenije in do pristanišč Koper in Reka. Slavnostno odprtja so se udeležili slovenski vladni podpredsednik Čačinovič, član beograjske vlade Asen Simčičev, jugoslovanski veleposlanik na Madžarskem dr. Žiga Vodusek; z madžarske strani pa Kalman Abraham, tajnik omenjenega ministruvstva, madžarski veleposlanik v Jugoslaviji Josef Halasz, predsednik sveta obmejne Železne županije dr. György Gonda in tajnik županijskega odbora organizacije MSDP, Antal Kovacs.

Z obeh strani je bila izražena želja, da se ta sedaj meddržavni prehod čimprej spremeni v mednarodnega, kar bi Slovenijo povežalo po najkrajši poti z deželami vzhodne Evrope, posebno s Slovaško in Poljsko. Obenem pa povečuje tudi možnost železniške povezave prav pri Hodošu, ki je že obstajala, a so jo opustili. Prav tu se namreč stekata na madžarski strani dve pomembni železniški progji, ena iz Bratislave, druga iz Budimpešte, ki sta posebne važnosti za pristanišči Koper in Reka, posebno še zaradi razmeroma nizkih železniških pristojbin v vzhodnoevropskih državah.

Obstajajo pa tudi možnosti za kulturno sodelovanje med Madžarsko in Slovenijo. V Ljubljani npr. že študira nekaj panonskih Slovencev iz Porabja. Med visoko pedagoško šolo v Mariboru in ono v Szombathelyu so že dalj časa redni stiki. V Szombathelyu deluje

redno lektor za slovenski jezik. Slovenija se že dalj časa prizadeva izboljšati uk na madžarskih šolah v okolici Lendave. Podobno se trudijo tudi madžarske oblasti s slovenščino v Porabju. Tu so pred kratkim odprli v kraju Štefanovci (Apátistvánfalva) slovenski kulturni dom.

Dvojezični napisi v slovenskih krajih na Madžarskem in madžarskih krajih v Sloveniji niso nikako vprašanje.

Okrepitev sodelovanja med Slovenijo in Madžarsko pomeni tudi hitrejše in učinkovitejše sodelovanje Jugoslavije same z Madžarsko, saj so stiki in priprave z neposredno udeležbo republik v zunanji politiki učinkovitejši, hitrejši in pristnejši in odražajo neposredno kulturne in gospodarske potrebe jugoslovanske ukupnosti narodov.

Seveda pa je sodelovanje na daljši rok mogoče samo ob spoštovanju na-

Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU

ravnih in človečanskih pravic narodnih skupnosti v zamejstvu in ob iskrenem prizadevanju za njih vsestransko zaščito. V nasprotnem primeru in ob njih diskriminaciji vsa druga prizadevanja za tako imenovano dobro sosedstvo niso iskrena in ne prepričljiva ter prenehajo ob prvih trenutkih preizkušnje, kot se je zgodilo pri nas na Koroškem.

Dr. Tone Zorn:

„Tudi stranke ne verjamejo ljudskim štetjem“

Drimmlov načrt je v paragrafu 4 vseboval splošno načelno določbo: „Unter slovenischer Minderheit sind diejenigen österreichischen Staatsbürger zu verstehen, die sich zu ihr bekennen („Kot slovensko manjšino je treba razumeti tiste avstrijske državljane, ki se k njej priznavajo.“). Postavil se je torej na čisto subjektivni, izpovedni princip, ki dejanske etnične pripadnosti posameznika na osnovi materinščine oziroma družinskega jezika sploh ne omenja. Gre torej za čisti izraz volje, ki je lahko v popolnem nasprotju z dejanskim stanjem, ne da bi ga bilo mogoče kakor koli izpodbijati. Razume se, da je zakonodajalec pri tem računal samo na pravilo, da se bo s tem manjšalo število slovenske manjšine, ne pa da bi se lahko tudi večalo na račun elementa nemškega jezika. Kot je znano, je Drimmlov načrt bil soglasno sprejet v vladni koalicijski in poznejša kritika načrta s strani socialistične stranke ni vsebovala pripomb glede tega načela. V po-

znejših koalicijskih pogajanjih je bilo sporno samo vprašanje, ali naj bo referendum o pripadnosti k manjšini osnova za ustanavljanje splošnih obveznih dvojezičnih šol v občinah z manjšim številom prebivalstva in z določenim odstotkom izjav za pripadnost k manjšini (socialistično stališče), ali pa, da bi naj referendum samo dal podatke, s pomočjo katerih bi določili občine, kjer bi bila staršem dana možnost zahtevati za otroke pouk v slovenščini (stališče ljudske stranke). Sam princip referenduma pa sploh ni bil sporen. Rešitev, ki jo je marca 1959 predvidel sedanji zakon o koroških manjšinskih šolah, se torej prilagajuje varianti, ki jo je zahtevala ljudska stranka. Jasno je, da v tem kontekstu ni mogoče pričakovati, da bi predvideno ugotavljanje manjšine bilo lahko zamisljeno drugače kot pa na principu osebnega izjavljanja.

Dejstvo je, da se je že konec leta 1956 odbor koroškega deželnega zbora za manjšinska vpraša-

nja, kateremu je predsedoval predsednik FPÖ Knaus, sporazumel o načelih deželnega zakona o ugotavljanju manjšine. V tem odboru so bili štirje predstavniki socialistične stranke, dva predstavnika ljudske stranke in eden FPÖ. Vendar v odboru ni prišlo do kakšnega načelnega odpora s strani socialistov tako zasnovanem zakonu, katerega glavni pobudnik je bil po vsem videzu FPÖ. Pač pa je deželni glavar uveljavljanje zakona preprečil na ta način, da ga je s stališča presoje, ali spada v kompetenco dežele, poslal v presojo avstrijskemu ustavnemu sodišču. Z razsodbo dne 19. marca 1958 je ustavno sodišče odločilo, da manjšinska zakonodaja ni stvar dežele, marveč da sodi v kompetenco zveze. Ni se pa spuščalo v meritorno presojo zakona. Iz gradiva, ki ga objavljajo „Juristische Blätter“ 8. novembra 1958, št. 21, str. 546, lahko vidimo vsebino projekiranega deželnega zakona. Namen zakona je bil ugotoviti s pomočjo

referenduma („Volksbefragung“) po občinah, ali tam obstoji slovenska manjšina in kakšna je njena moč („die gemeindeweise Feststellung des Vorhandenseins einer slowenischen Minderheit und ihrer Stärke“) v taksativno naštetih upravnih okrajih (paragraf 1). Drugi paragraf je določal, da je kot slovensko manjšino treba razumeti tiste avstrijske državljane, ki se k njej priznavajo („welche sich zu ihr bekennen“). Paragraf 3 je pooblaščal deželno vladu, da določi dan referenduma. Paragraf 4 je določal, da ima pravico glasovati vsakdo, ki ima volilno pravico v deželni zbor. Paragraf 5 je formuliral vprašanje, ki je v osnovi referenduma: „Ali se priznate k slovenski manjšini?“ in oba možna odgovora: „Da“ in „Ne“ („Bekennen Sie sich zur slowenischen Minderheit?“ „Ja“, „Nein“). Paragraf 6 je določal uradno glasovnico, paragraf 7 pogoje za veljavnost glasovnic, paragraf 9 pa je govoril o objavi podatkov referen-

duma. — Vidimo torej, da je tudi ta deželni zakonski načrt, ki je dobil formalno potrdilo vseh treh deželnih strankarskih frakcij, temeljil na čistem subjektivnem izpovednem principu in to v izredno neugodni obliki, ker s svojo formulacijo vprašanja ni dajal dejansko nobene alternativne izbire. Kajti, kaj je tisti, ki bi odgovoril na vprašanje z „Ne“? Vindišar? Avstrijec? Ali nemara Nemeč? Jasno je, da je ta formulacija takšna, da favorizira kar najmanjše število pritrdilnih odgovorov in da po drugi strani ničesar ne pojasnjuje glede dejanskega narodnostnega položaja v deželi. Po vsej propagandistični ofenzivi, ki jo doživljamo zlasti po sklenitvi državne pogodbe, ki utrjuje v javni zavesti delitev manjšine na Slovence in „vindišarje“ in ki Slovence enači z nelojalnimi iredentisti, je jasno, kakšen rezultat bi lahko od takšnega morebitnega referenduma pričakovali.¹¹

¹¹ Janko Pleterski, O nameravanem ugotavljanju slovenske manjšine na Koroškem, tipkopis v arhivu Inštituta za narodnostna vprašanja.

(Dalje prihodnjič)

V spomin Simonu Olipu

Simon Olip, sicer skromen in tih, je bil vendar dobro poznan ne le v svojih rodnih Selah, marveč po imenu tudi izven koroške domovine, kamor prihaja revija „Družina in dom“. Vsa leta je bil naročnik „Našega tednika“, zato naj pred oči svojim bralcem lik tega izred-

no nadarjenega in za svoj narod delavnega moža!

Rojen je bil 1. 1905 pri pd. Zvrhnjem Čevhu na Zgornjih Bajtišah, ki spada v selsko faro, pa pod boroveljsko občino. Obiskoval je enorazredno ljudsko šolo na Bajtišah. Šimej je bil zelo nadarjen in ukažen. Želel je študirati. Po krajši pripravi pri domačem župniku je sredi septembra leta 1918 dobro napravil sprejemni izpit na gimnaziji v Kranju in z veseljem študiral. Kako visoko bi se bil s svojo nadarjenostjo in veseljem do učenja povzpel, ako bi mu nemila usoda ne prekrizala načrtov in njegovo življenjsko pot ne preokrenila v drugo smer.

V hlevu je nekoč bos stopil na

železne vile in se mu je ena bodica zadržala v peto. Rana se je močno ognojila, da se ni mogel obuti. Tako se tudi ni mogel vrniti v šolo. Pomalem se je noga zacelila. Po božičnih počitnicah pa pojdem nazaj v šolo, se je tolažil, a tudi to upanje ga je varalo. Takrat so se vršili boji med jugoslovanskimi prostovoljci in Volkswehrom. Predor pri Področici je bil zaprt, promet ukinjen, vrnitev v Kranj nemogoča.

Šimej je ostal doma vso leto in tudi še dalje. Ko je Šimej odrasel, si je služil kruh kot gozdni delavec v veleposestnikovih gozdovih. Leta 1932 se je oženil in si pripravil bivališče v lastni hišici pri Dolencu. Med vojno je po delodajalčevem posredovanju bil oproščen vojaške službe. V naslednjih letih pa je vedno bolj čutil, da za težko drvarsko delo ni več dovolj krepak in je zato prodal svojo hišico in kupil Prodnikovo hišo z gostilni-

ško koncesijo vred, kjer je dočkal tudi penzijo. — Mirno življenje naslednjih let pa so mu grenile posledice nekdanjih težkih naporov: boleča noga je potrebovala oporo palice, v prsih ga je tiščalo, zadel ga je tudi delni mrtvoud, tako da roka ni več mogla risati kakor nekdanj, duh pa mu je ostal svež.

Njegova življenjska luč je ugasnila 9. januarja, kmalu po polnoči v celovški deželni bolnici. Dva dni pozneje ga je sprejela pod svoje okrilje domača zemlja na selskem pokopališču. Na zadnji poti ga je spremljala velika množica, poleg domačih dveh dušnih pastirjev tudi g. višji študijski svetnik dr. Janko Polanc in g. Franc Štekar. Seveda mu je v slovo zadonela tudi žalostinka pevskega zbora.

Umski talenti in domovinska ljubezen sta Šimeja nagibala tudi h kulturnemu delovanju. Knjiga mu je bila velika prijateljica. Sodeloval

pa je rad tudi pri društvenih prireditvah in bil tajnik selske Hranilnice in posojilnice od ustanovitve do združitve z boroveljsko za časa Hitlerja.

Posebno se je še izkazal kot ljubitelj petja. Zbiral je fante v pevski zbor in ga vodil kot pevodja-samouk. Učil je obče znane umetne in narodne pesmi, pa tudi nekaj svojih je zložil po besedilu in napevu. Najbolj znana je njegova „Le tam, kjer je trata zelena“. Že iz besedila odseva njegova ljubezen do slovenske matere, melodija pa še bolj ogreje slovensko srce.

Šimej je bil tudi zelo spreten risar-samouk. Ta talent in bistroumnost se še posebej kaže v njegovih ugankah — podobnicah. Najraje je vzel kak pregovor in ga skritega v podobnici dal ugankarjem, da ga izluščijo. Zadnja stran „Družine in doma“ je leto za letom nudila bralcem njegove trde orehe.

Mnogo prijateljev je imel med ugankarji. Ni čuda, da so ga na zadnji poti spremljali kar trije duhovniki-ugankarji!

PRIREDTV

„CVETJE V JESENI“ — film

Prireditelj: KPD v Šmihelu
Kraj: Farna dvorana v Šmihelu
Čas: 31. januarja, ob 19.30 uri
Čas: 31. januarja, ob 19.30 (film predvaja SPZ)

DON BOSKOVA PROSLAVA

Nastopa: Študentska veroučna skupina Rakovnik-Ljubljana
Prireditelj: Mohorjev dijaški dom — Marijanišče
Kraj: Marijanišče — Celovec
Čas: 31. januarja, ob 20.00

PEVSKI KONCERT GRAŠKIH ŠTUDENTOV

Prireditelj: SPD Borovlje
Kraj: Gostilna Cingelc na Trati
Čas: Nedelja, 2. febr., ob 14.00

BEGUNKA — igra

Prireditelj: SPD Bilka v Bilčovsu

Kraj: Bilčovs pri Miklavžu
Čas: Nedelja, 2. febr., ob 14.30 in 20. uri

Nastopa: društvena igralska skupina.

3. PLES „DANICE“

Igrajo: Fantje iz Podjune
Kraj: Št. Primož, gostilna pri Voglu
Čas: 2. februarja, ob 19.00

GRČE

(Igra pliberška farna mladina)

Prireditelj: SPD „Rož“ v Št. Jakobu
Kraj: farna dvorana v Št. Jakobu
Čas: nedelja, 2. februarja, ob 19.30

PEVSKI KONCERT GRAŠKIH ŠTUDENTOV

Prireditelj: farna igralska skupina Kotmara vas
Kraj: farna dvorana Kotmara vas
Čas: nedelja, 2. februarja, ob 19.30

DVA PARA SE ŽENITA

veseloigra v 3. dejanjih

Prireja: Farna mladina v Vogrčah
Kraj: Farna dvorana, **Vogrče**
Čas: nedelja, 2. febr., ob pol osmih zvečer

DVA PARA SE ŽENITA

veseloigra v 3. dejanjih

Prireja: Farna mladina iz Vogrč
Kraj: farna dvorana v **Zvabeku**
Čas: nedelja, 2. febr., ob pol treh popoldne

IZLET NA MACNO

Prireja: Slovensko planinsko društvo
Zbirališče: železniška postaja v Borovljah
Čas: nedelja, 2. februarja, ob 7.30

„TRENUTNA NARODNO-POLITIČNA SITUACIJA NA KOROŠKEM“

diskusijski večer govori dr. Franci Zwitter
Prireditelj: SPD Radiše
Kraj: Farna dvorana Radiše
Čas: 6. februarja, ob 19.30
Po diskusiji: film „Cvetje v jeseni“

PREŠERNOVA PROSLAVA

Prireditelj: Slovenska prosvetna zveza
Kraj: Modra dvorana Doma glasbe v Celovcu
Čas: 7. februarja, ob 20.00

Trabesingerjevemu ateju v spomin

Pred kratkim smo se številni prijatelji in znanci poslovlili na celovškem osrednjem pokopališču od pokojnega Trabesingerjevega ateja iz Št. Ilja ob Dravi.

Ko smo par dni prej zvedeli, da ga je nemila smrt nepričakovano ugrabila iz naše srede, kar nismo mogli tega verjeti, saj smo ga še do zadnjega videvali opravljati to in ono delo bodisi v Št. Ilju ali v Tinjah na rojstnem domu oziroma pri sinu Hanzeju.

Dobri atej Hanej Trabesinger je bil rojen pred šestinsedemdesetimi leti v dobro znani Blatnikovi družini v Tinjah, iz katere izhaja tudi tinjski prošt Lenart Trabesinger, njegov brat; ena od treh še živečih sester pa je pri šolskih sestrah v Št. Rupertu pri Velikovcu. Odločil se je za trgovski poklic in bil nato dolga leta trgovec v Št. Ilju ob Dravi. Življenjsko družico si je poiskal v znani krščanski Zavodnikovi družini na Djekšah — Mici Jandl — in sta si v dješki cerkvi obljubila večno zvestobo. Iz srečnega zakona izhaja pet otrok (sin Hanzej je dipl. trgovec v Celovcu, Lipej pa je bil kot pravnik nekaj let državni tožilec pri sodišču

na Dunaju, sedaj pa je sekcijski svetnik v ministrstvu pravde).

Kot trgovec si je pokojnik pridobil v Št. Ilju in okolici velik ugled in bil zelo priljubljen, saj ni gledal nase in na svoj dobiček, temveč je zelo rad povsod pomagal, kjer je mogel. Bil je tudi zares veren in prepričan katoličan. Po značaju je bil navdse vesten in marljiv, skromen in tih ter je nesebično delal in živel za svojo družino.

Ker je želel biti pokopan v Celovcu, so mu to željo izpolnili. Nepričakovano velika množica žalujočih ga je spremljala na njegovi zadnji zemeljski poti. Pogrebne svečanosti je vodil mestni župnik pri Sv. Lovrencu č. g. Pavel Glanzer ob asistenci č. g. g. ravn. in dvor. svetnika dr. P. Zablatnika, prof. Miheliča iz Tinj in šentiljskega župnika Petričiča. V svojem poslovnem govoru ob grobu je župnik Glanzer orisal pokojnikovo vzgledno življenje in poudaril, da je bil vzoren krščanski mož in oče. Nadalje mu je izrekel iskrene besede zahvale zastopnik kupcev-odjemalcev iz Št. Ilja in zastopnik tamkajšnjih gasilcev, katerih častno zastopstvo se je udeležilo pogreba z godbo, ki je igrala žalostinke. Sv. maša

zadušnico je nato opravil v kapucinski cerkvi č. g. prof. Mihelič.

Za osmino je bila žalna sveta maša v Št. Ilju. Domači župnik č. g. Petričič se je v pridigi z besedami zahvale spomnil pokojnika in nas opozoril, da moramo biti tako kot on vedno pripravljeni, ker ne vemo ne dneva ne ure, kdaj nas pokliče večni Sodnik.

Kot pri pogrebu so tudi tukaj ljudje s svojo zelo številno udeležbo pokazali, kako radi so imeli in spoštovali rajnega Trabesingerjevega ateja, pa tudi, kako zelo sočustvujejo s pokojnikovo družino.

Iz srca mu želimo, naj ga vsa njegova številna dobra dela spremljajo pred večnega Sodnika in obenem Plačnika. Zelo prizadeti družini in ostalim sorodnikom, posebno pokojnikovemu bratu g. proštu Lenartu, ki se zaradi bolezni ni mogel udeležiti pogreba, izrekamo iskreno sožalje!

2. PLES SAK

Kraj: Globasnica, gostilna Šoštar
Čas: 8. februar, ob 20. uri

MATURITETNO SREČANJE

Prireditelj: 8a razred maturantov 1970
Kraj: Gostišče Juena v Čepičah pri Globasnici
Čas: 8. svečana, ob 18.

PEVSKI KONCERT GRAŠKIH ŠTUDENTOV

Prireditelj: Krščanska kulturna zveza
Kraj: Kulturni dom v Bistrici na Zilji
Čas: nedelja, 9. februarja, ob 14.30

PEVSKI KONCERT GRAŠKIH ŠTUDENTOV

Prireditelj: Katoliška prosveta Št. Ilj
Kraj: farna dvorana Št. Ilj
Čas: nedelja, 9. februarja, ob 19.30

„SLABA VEST“

Veseloigra Ludwiga Anzenbergerja
Prireja: SPD Danica
Kraj: Št. Primož, gostilna pri Voglu
Čas: nedelja, 9. februarja, ob 14.30

OTROŠKI DAN

Prireditelj: Katoliška mladina
Kraj: Farna dvorana v Št. Jakobu v Rožu
Čas: 19. marec
Rok prijav za sodelujoče skupine: 10. februar pri KM

Rož, Podjuna, Žilja

MALOŠČE

V nedeljo, dne 19. januarja 1975, je Ambruševa mati ga. Marija Ursohitz, roj. Podlipnik, končala svojo življenjsko pot. Dne 25. januarja 1909 se je iz Sovč poročila v Malošče in tako skoraj 66 let živela v Maloščah. Videla je zelo težke gospodarske in družinske čase. Zelo zgodaj je zgubila svojega moža Jurja in tako sta gospodarska skrb in vzgoja šesterih otrok ležali na njenih ramenih. Med drugo svetovno vojno je zgubila sina Tončka. Najsrečnejše ure je preživela sredi svojih otrok. Dne 21. januarja so jo na maloškem pokopališču spremili k večnemu počitku. Pogrebne obrede je opravil domači župnik g. kanonik Millionig in se poslovlil od najstarejše faranke, ki je dosegla starost 89 let.

Žalujoči družini naše iskrene sožalje!

LOČE — DOBJE

Nedavno smo v Dobju pri Ločah obiskali starosto slovenskih učiteljev g. direktorja Franca Aichholzerja. Že smo se bali, da ga ne bomo mogli pozdraviti, ker je bila hiša zaprta in vsa okna zadržta.

Pa se je le oglasil. Še čile postave in bistrega duha se je tudi on razveselil našega obiska. Janko z ženo in Jožko z ženo so čestitali g. direktorju za življenjski praznik, saj bo 12. februarja dokončal 91. leto. V skupnih bežnih spominih smo pregledali pot zadnjih petdesetih let. Saj so ga ta leta vodila od šolskega nadzornika preko večletne brezposelnosti v koncentracijsko taborišče Buchenwald, skozi leta čakanja in upanja nazaj v šolsko službo. Pred 25 leti je stopil kot direktor šole v Ločah v zasluženi pokoj. Pa tudi kot upokojenec je ostal s šolo in mladino ter z „Mladim rodom“ v zvezi.

Ko smo si stisnili roke v slovo, smo mu iz srca želeli še mnogo zdravih let v krogu hčerke Vide in zeta Karla.

KEL KOROŠKA ENOTNA LISTA

Za mir in enakopravnost

Volitve

za koroški deželni zbor bodo 2. marca 1975.

Do tedaj nam ostane samo še malo časa, vendar ogromno dela za volilni boj. Naši sodelavci so skoraj noč in dan na delu, da bomo uspeli. Volilni boj je v polnem teku. Imeli smo sestanke že skoraj po vseh dvojezičnih občinah. Naši lepaki in letaki Vam tolmačijo hotenje KEL. Volilni boj pa stane veliko denarja, ker se moramo posluževati sodobnih oblik volilne propagande. Medtem ko razpolagajo večinske stranke z vsemi potrebnimi denarnimi in drugimi tehničnimi sredstvi, se moremo mi opirati samo na podporo in sodelovanje naših rojakov in somišljenikov. Zato Vas vlijudno naprošamo:

Darujte za volilni sklad KEL

- Poslužite se priložene položnice.
- Pošljite Vašo podporo direktno na domači denarni zavod: Posojilnica Celovec, štev. tekočega računa: PSK-Kto. Nr. 4478.030, Girokonto 2923.
- Darujte pri naših zaupnikih in prijateljih za podperne kupone KEL!
- Vplačila sprejemata tudi tajništvi NSKS in Kluba slovenskih občinskih odbornikov.

Naš uspeh dne 2. marca 1975 bo najlepše poplačilo vsem darovalcem.

V enotnosti je moč!

Družina Breznik odprla nov hotel in restavracijo v Pliberku

Mesto Pliberk šteje več zgodovinsko pomembnih gostiln; ena teh zgodovinsko znamenitih gostišč je nekdanja stara pivovarna „Pri prajerju“, ki jo je podjetna Breznikova družina na novo preuredila ter predstavila javnosti.

Zgodovina in podjetnost Breznikove družine, Slovencem od blizu in daleč nista neznan. Kot zavedno družino jo je trpko zadelo izseljeništvu, iz katerega se je družina vrnila na opustošen dom ter morala spet znova začeti. Zagnali so se z vso prizadevnostjo v prenavljanje hiše ter so že 1948 na novo otvorili gostilno.

Dokupili so živovo posest pri Zablatniškem jezeru in uredili hotel „Turnersee“. Občudovanja vreden je lepo urejen „Camping-Park“, kjer je prostora za čez 1000 ljudi.

Vsa prizadevanja družine Breznik na področju tujskega prometa so vsestransko znana. Končno se je posest-

BREZNIK-KRONIKA

- 1911 Štefan Breznik str. kupi staro „prajerjevo“ hišo.
- 1942 Izselitev družine Breznik.
- 1943 Oče Breznik umrl v berlinskem zaporu.
- 1945 Angleška zasedba.
- 1945 Štefan Breznik prevzame očetov dom.
- 1950 Renoviranje gostinskega obrata.
- 1953 1. espresso-bar v okraju.
- 1953 Ustanovitev vinskega uvoznega podjetja.
- 1957 Gradnja hotela „Turnersee“.
- 1964 Otvoritev campinga ob Zablatniškem jezeru.
- 1975 Končana prezidava hotela in restavracije v Pliberku.
- 1976 Otvoritev zaprtega bazena v Pliberku.

nik lotil „očetovega doma“ v Pliberku ter ga tako lepo preuredil, da je to v čast in ponos celemu mestu. Omeniti moramo tudi, da so Slovenci vsa leta bili dobrodošli, ne samo kot gostje v gostilni, kjer so bili dobro postreženi, ampak so imeli prostore za Hranilnico in posojilnico ter za prosvetno društvo „Edinost“.

Ob slovesni otvoritvi na novo preurejene restavracije so vsi slavnostni govorniki hvalili podjetnost in iniciativnost družine Breznik. Podjetnik Štefan Breznik sam je poudaril predvsem trud in prizadevnost, ki ju posveča tujskemu prometu na južnem Koroškem — njegovi ožji domovini, katere višek je sedanja preureditev stare pivovarne z internacionalnim standardom.

Pliberški župan Otmar Mory se je zahvalil družini za lep doprinos k oplešanju mesta in za zavzetost v tujskem prometu. Okrajni glavar dr. Wagner pa

je predvsem poudaril velik doprinos Breznikove družine na področju tujskega prometa. Ekonomski svetnik Kumer je v svojem slavnostnem nagovoru orisal zgodovinsko pot Breznikove družine, njeno gostoljubnost, predvsem z ozirom na gostoljubje, ki sta ga bila vsa leta deležna hranilnica in prosvetno društvo Edinost, za katero se je ob tej priliki zahvalil ter želel, da bi bilo tudi v bodoče tako. Želel je družini še nadalje mnogo sreče, blagoslova

in podjetnosti, ter, da bi se v lepo preurejenih prostorih v miru in sožitju srečavali Slovenci in Nemci.

Gratulantom se je pridružil nosivec liste KEL dr. Apovnik ter želel Breznikovi družini še nadalje mnogo uspeha. Nove prostore je blagoslovil mestni župnik č. g. Kulmež; trio „Korotan“ pod vodstvom Hanzeja Kežarja, pa je s petjem oplešal slovesnost.

Breznikovi družini želimo še nadalje mnogo uspeha!

Strokovno dovršenost, čut za lepoto in umetnost združuje gostinska oprema, ki jo je izdelalo znano mizarsko podjetje Wuntschek. Posebej znano je z umetniškimi čutom izdelano in izrezljano pohištvo iz pod roke mojstra, ki si je svoje bogate izkušnje zbral celo v Ameriki.

Hans Wuntschek, šef firme pohištva INTERNATIONAL; podjetje pa je znano tudi preko koroških meja kot tvrdka, pri kateri se vedno spleča ogledati si in kupovati kvalitetno stilno pohištvo.

Gostinjska soba dokazuje dovršenost mizarskih del, tako teke kot edinstvena lepa izdelava lesenega stropa, vse to je strokovno izdelalo mizarsko podjetje Hermann Kuschej v Pliberku.

Od leve proti desni: Ing. Staudinger, hotelir Breznik, mizarski mojster Grauf, mizarski mojster Wuntschek, gospa Breznik, ključavničarski mojster Micheu, mizarski mojster Kuschej, inštalaterski mojster Findenig, šef firme Rieder s hčerko hotelirja Breznika.

Tvrdke, ki so pri preureditvi hotela Breznik sodelovale:

Vsa mizarska dela je skrbno in dovršeno izvedlo gradbeno podjetje Hans Vodivnik iz Pliberka. To podjetje se je pri neštetih gradnjah izkazalo. Tesarska dela pa je v zadovoljstvo vseh opravilo domače tesarsko podjetje Valentin Krof iz Nonče vasi (Einersdorf), ki je daleč naokrog znano po strokovni izdelavi. Največje koroško podjetje, ki je dovršeno opravilo kritje in izolacijo, je znana firma Fleischmann & Petschnig iz Celovca. Vse električne naprave pa je skrbno opravila pliberška elektro-trgovina Michael Hollauf. Bistveno oplešano pa je hotelsko podjetje z deli ključavničarskega podjetja Hans Micheu. Pri opremitvi recepcije pa je dokazalo mizarsko podjetje Josef Grauf iz Pliberka, kako se z lesom lahko okusno uredi prostore. Tudi mizarski mojster Johann Leitgeb iz Smihela pri Pliberku je dokazal svoje znanje in okus pri izdelavi balkonov: saj je znan po okusni izdelavi.

Vsa dela s steklom je opravilo pliberško podjetje Schippeck in podjetje Hans Brammer u. Söhne iz Celovca.

Zadnje čase na južnem Koroškem vedno bolj znano podjetje, ki se je v kratkem času povzpelo na vodilno mesto, namreč firma Fliesen-Colazzo, je s svojimi deli merodajno oplešalo preurejeni hotel.

Hladilne naprave pa je nabavilo strokovno podjetje, vodilno v svoji stroki, Leo Kraller iz Beljaka.

Ne samo naprave, ki delajo prostore lepše in okusnejše so potrebne, potrebne so tudi solidne naprave za zračenje gostinjskih prostorov in kuhinje. To je oskrbelo specialno podjetje iz Celovca Rieder in Co. tako, da vlada v vseh prostorih prijetna toplota in so prostori stalno tudi primerno prezračeni. Istočasno skrbi ta naprava tudi za to, da „kuhinjski zrak“ ne silijo v ostale hotelske prostore.

Vso izdelavo z marmorjem tako znotraj kot zunaj je prevzelo vodilno podjetje na Koroškem, firma Marmorbau, Celovec, Rožanska cesta 48 in jih v zadovoljstvo vseh izvedlo.

Tapetniška dela bara je opravila firma Hans Fleiß. Druga tapetniška de-

la je opravila tvrdka Franz Erlacher. Samo po sebi umevno je, da so betonske naprave od firme Stefan Liesnig iz Pliberka. Gradbeni material je dostavljalo vsem znano podjetje Philipp Zwick, tudi iz Pliberka. Zavesa, ki se okusno skladajo z ostalo opremo, je dobavilo znano celovško podjetje Heimtex. Usnjene prevleke, strehe nad terasami pa je uredilo znano strokovno podjetje Peter Smolak iz Beljaka; tvrdka je posebej znana po skrbni izdelavi. Kuhinjo pa je načrtovalo in opremilo znano podjetje Blumauer AG, Dunaj, s prodajo in potrošniško službo v Celovcu, Renngasse 1, ter jo opremilo z najboljšimi stroji svetovnega trga, fabrikati „Hobart“, „Roeder“ in „Zanussi“.

Kot v vseh južnokoroških gostiščih, je samo po sebi umevno, da se postreže v novem hotelu gostu z Gösser specialnim pivom. Brezalkoholne pijače pa dobavlja vsem znana tvrdka Bernhard Piuk iz Sinče vasi kot Bluna in Africola. Vinske zadruga Wachau iz Dürnsteina in vinska import-firma Christian Breznik iz Celovca pa skrbijo za dobro pristno kapljico. Z žganimi pijačami in penecimi vini pa zalagajo hotel tvrdke Hekell, Scharlachberg in Mautner-Markhof; s pristo kavo pa firma Gelautz iz Celovca.

Bistven prispevek k oplešanju je doprinesla pliberška tvrdka Jesch KG z umetniško izdelavo kljuk, luči, okrasjem kamina in garderobe po načrtih domačega umetnika Heinza Goll, ki je posrečeno oblikoval umetniške motive.

PRI SEVERNIH SLOVANIH:

Franc Kropivnik

Slovaška ravnina - industrijsko obdelovanje polj

(2. nadaljevanje)

Da boste, dragi bralci, to bolj razumeli, moram poseči nekoliko nazaj. Kdor se je za politične razmere med preteklo vojno bolj zanimal, se bo spomnil, ko so Nemci zasedli Češko, so začeli snubiti Slovake, ter jih nagovarjati, naj bi bili z Nemci. Dali jim bodo svojo lastno državo: Svobodno Slovaško. Čehi pa so bili mnogo bolj previdni. Na Slovaškem se je le znašel človek, kdo bi si bil to mislil, duhovnik, kanonik Hlinka. Isti je ustanovil tako imenovano Hinkovo gardo, ki je sodelovala z Nemci in z nemškimi Gestapom. Posledice tega si lahko mislite. To ima tudi pri nas na slovenski zemlji paralelo. Zaradi tega so se zelo nacionalni Čehi nad Slovaki strašno maščevali. Kanonika Hlinka so po vojni javno obesili kot veleizdajalca. Ko pa so pred zmagojučo rusko armado bežali tudi Nemci, se je dostikrat zgodilo, da so padli nemški vojaki tudi Čehom v roke. Med temi tudi Prosekar. Že je mislil, sedaj pa sem rešen! Pa ni bilo tako. Čehi so vpraševali nemške vojake: od kod in po narodnosti. Tomaž Prosekar ponosno izjavi, da ni Nемец ampak Slovenec. Čehi, v domnevi, da je Slovak v nemški uniformi srdito zagrmel: „Ustrelite izdajalca.“ Zagrabili so ga in ga hoteli takoj ustreliti. Napravil je usodno napako. V smrtni grozi še zavpije: Ne, ne, nisem Slovak, ampak koroški Slovenec in še pridene: Jugoslovan iz Karintije. Oficirji se spogledajo in ga ponovno vprašajo. Šele sedaj je mogel Prosekar dokazati, da ni Slovenec-Slovak, ampak jugoslovanski Slovenec. Bil je rešen.

Med tem ko je šla naša nova voditeljica s Sienčnikom v banko menjat denar, ogledujemo okolico, zlasti novi ogromni most, ki vodi v zgornje mesto, ki je pravo čudo moderne arhitekture. Ker je pot še dolga, se odpeljemo naprej skozi Bratislavo. Naša voditeljica nam pove, da se tu ogromno zida, kar to tudi sami opazimo na vsakem

koraku. Vse stare hiše in cele mestne četrti podirajo in zidajo nove. Moderni stanovanjski bloki s širokimi cestami in z lepimi novimi parki. V nekaj letih bo tu prelep cvetoči vrt. Industrija raste in kmalu bo Bratislava milijonsko mesto.

Avto je drvel po slovaški zemlji. Ob cestah so stali nasadi češenj in orehov itd. Ker je tu sama ravnina, skoraj brez gozdov, so tu polja za naše skromne koroške razmere nekaj edinstvenega. Takoj se kmečkemu človeku stavi vprašanje, kako obdelovati ta velika polja? To je mogoče le industrijsko, kjer so na razpolago ogromni gospodarski stroji in seveda tudi potrebni kapital. Nekaj prav posebnega so namakalne naprave. Seveda so tudi tu polja in travniki,

LEPO SE VEDI:

Pojdimo na potovanje!

Kadar si sam med tujimi ljudmi, recimo na potovanju, kjer te nihče ne pozna, ne misli, da spodobno vedenje lahko vržeš med staro šaro. Kdor se lepo vede samo zato, da bi ga ljudje hvalili, ni resnično olikan. Olikanec se vede vedno enako, naj bo med znanci ali med tujci.

Če se voziš po železnici, ne sili v voz, dokler niso izstopili vsi potniki, ki so bili namenjeni na tisto postajo. A tudi potem se ne prerivaj in ne pehaj s komolci, ko stopaš v voz. Če nimaš prtljage, pomagaj sopotnikom, ki so z njo preobloženi. Posebno pomagaj materam, ki potujejo z dojenčkom v naročju in invalidom.

Včasih je veliko potnikov in je voz zaseden do zadnjega kotička. Tedaj ne misli, da moraš za vsako ceno sedeti, morda celo ob oknu. Saj si še mlad in boš imel še stokrat priložnost, da si boš ogledoval pokrajino. Če nisi potrpež, ne boš gledal starčka, ki stoji na hodniku, ti pa se šopirjiš kot kak turški paša. Ponudi mu svoji sedež!

Kadar stopiš v oddelek voza, v katerem so že drugi potniki, jih lepo pozdravi. Pozdravi jih tudi, ko odhajaš.

kot povsod, s plitvo in bolj ravno zemljo. Prav te travnike namakajo z motornimi brizgalnicami, s tem da položijo velike cevi kilometre daleč v potoke ali jezera, katerih je mnogo; ali celo neposredno v zemljo, kjer je podtalna voda. Če je blizu elektrika, žene te naprave ista voda, če ne pa veliki dieselski motorji. Zanimivo je gledati tujcu vse to, vtis imaš, da je na teh poljih ogromna gasilska vaja. Razumljivo je, da je na teh poljih tudi v času suše uspeh zavidanja vreden. Seveda ni povsod tako. Rekli boste, dragi bralci, kam pa spravijo te velike količine slame in sena?

Sedaj pa pridemo k drugemu problemu. Pri nas na Koroškem in sploh pri Slovencih in Nemcih, se ocenjujejo kmetje v splošnem le po velikosti gospodarskih poslopij, češ: aha, tu pa bo velika kmetija.

Slovaki, Čehi, in Poljaki pa so v tem pogledu veliko bolj enostavni. Čemu imamo nebo? Čemu zidati velikanska poslopja, voziti kilometre daleč slamo, seno domov, prekladati 2 do 3 krat vse to. Za

take količine je vsako „gumno“ = skedenj premajhno. Zraven je še problem lesa. Kje dobiti les, ko ga nikjer ni? Ob času žetve se spravi vse na polju. Žito se odpelje v zadrage, slama, seno pa se s pomočjo stiskalnih strojev stisne v kose in se na kraju samem naloži v velika poslopja. Zato na Vzhodu v nobeni vasi ne vidimo velikih gospodarskih objektov, kar vzbuja pri naših ljudeh, ki tega niso vajeni in še tega niso videli, občutek revščine in zaostalosti, kar v resnici ne drži. Vse to smo videli in gledali koroški romarji in potniki na Poljskem in Češkem. Vsi pa smo bili za izkušnjo bogatejši: Ni povsod tako kot pri nas, ker je pač ekonomska struktura tamšnjih krajev drugačna, kot pri nas v alpskih deželah.

Po dolgi vožnji dospemo do večje naselbine ali trga, kjer se ustavimo. Bili smo že lačni in žejni. Mislim, da je bilo to v Trnavi. Med potjo opazimo, da so gostišča ali gostilne zelo zelo redke. Ker je na Češkem vse podražljeno in zasebnih gostiln v takem smislu kot pri nas ni. Le v bolj obljudenih krajih, kjer je gostinski obrat zelo obiskovan in so uslužbenci polno zaposleni. V takih gostinskih obratih dobiš vse, kar gost potrebuje. Pivo je bilo bolj toplo, vino prav dobro, a drago. — Na nadaljnji vožnji se bližamo na levi strani nizkemu hribovju. To so beli Karpati, nam pojasni naša voditeljica. Tu čez se bomo peljali. Dan se je že močno nagnil, ko se vozimo preko nizkega prevala. Prišli smo v široko kotlino s prijazno okolico. Stori se je že mrak, ko dospemo do lepega mesta: „Uherski Brod“, v katerem je mnogo cerkvá. Na prostornem trgu se ustavimo pred hotelom Javoržina, kjer so nas že pričakovali. Dobili smo lepa prenočišča in nato tudi izborno večerjo, katero smo pridno zalivali s pristnim plzenskim pivom. Stregli so nam lepo oblečeni natakarji in lepa dekleta. Sprva so nas ogovarjali v nemščini. Pa vprašam enega izmed njih: „Ali govorite slovenski? Ali me razumete?“ „O, da, da. Pa kako, da govorite slovensko?“ me je vprašal. Hotel je reči: slovaško. „Mi smo Slovenci iz južne Avstrije, mi smo južni Slovani, a vi ste severni Slovani,“ sem mu odgovoril. „Ali vsi govorijo slo-

venski?“ spet vpraša. „Da, vsi, a govorimo tudi nemško, razumemo hrvatski in malo ruski.“ mu spet odvrnem. Zasuče se in prinese pol litra piva. Hočem mu plačati, a odkloni, rekoč: „Na zdravje vašega naroda!“

Tu se je pokazal izrek, da Slovenec povsod brate ima.

Po dobro prespani noči, si kupimo razglednice itd. v bližnji papirni trgovini.

Moji pesmi

*Kam naj s tabo,
pesem mojega sveta?
Sem praznih rok,
le v meni utripa.
Kam s teboj,
ki v svojih mrtvih udih
vztrajaš dihati življenje?
Prisluhni! Bije v grudih.
Če se rodiš, ostani!
Pij iz grudi, kar živi!*

B. T

V trgovini se mi je približno podobno godilo in sem se s prodajalko pomenil v slovenščini, deloma pa v hrvaščini. Povedat sem jim moral, da sem Slovenec in da nas je še več, ter da potujemo v Velehrad in na Jasno goro.

Prav v bližini je stala večja cerkev. Bolj iz radovednosti gremo noter, četudi ni bilo maše. Kljub tem je bilo precej žensk, v slovaški narodni noši. Z zanimanjem opazujem te narodne noše in ogovorim eno izmed teh žensk v hrvatskem jeziku, odkod da so. Vse so me takoj razumele in rekle, da so iz okolice. Ker so naši romarji še zapeli Marijino pesem v cerkvi, je to petje vzbudilo takoj pozornost ostalih. Isto petje pa je slišal tudi župnik te cerkve. Ko smo bili že zunaj, se približa naši skupini in nas lepo slovensko nagovori. Gospod Pavle se mu „inkognito“ predstavi, nakar je stekel pogovor v lepi slovenščini. Ta gospod je študiral v Ljubljani in je točno vedel, od kod smo.

Kmalu je bilo treba naprej, prvega cilja našega potovanja nasproti Velehradu. (Dalje)

DR. IVAN TAVČAR:

15

Cvetje v jeseni

IX.

Zopet sem bil v mestu, zopet v mlinu, ki melje za mlinarja, za tistega pa ne, ki je prinesel mlet! Vsega sem pogrešal, kar se je bilo zadnjih šest tednov zvezalo z mojim življenjem: najprej gorskega zraka, katerega sem moral zamenjati z izpuhi ljubljanskega barja; pogrešal pa sem posebno kmetijskih obrazov ter se le težko privadil na obrite in umite, posebno težko sem se privadil na vaše ženske obraze in na nemogoče vaše obleke. In kaj naj govorim o svojem delu, ki takorekoč nikako delo ni: kakor bi sejal pesek na razorano njivo ali pa pekel potice iz rumene ilovice!

Razkačili so me tudi prijatelji in prijateljice. Kdor me je srečal, mi je silil pod nos, kako krepak in mlad sem videti. Moj zdravnik — da se mi je slaba volja do skrajnosti pomnožila — mi ni dal miru, da me je smel vestno in točno preiskati. Prekljuval mi je hrbet in prsi, tipal me je okrog srca in jeter, potem pa sodil: pljuča kakor hlod, srce kakor risovo in tudi jetra so se prav čedno skrčila do svojega dopustnega obsega. Potem je še zakričal: „Zdaj vidiš, kako pomaga dober svēt! Da spet ne začneš preveč piti, zverinal!“

Tudi gospod Bon me je srečal ter gostobesnil: „Tak si ko roža. Ni vraga, da bi se ne ženil! Pridi k nam kaj pogledat,“ — med tem časom se je bil revež oženil — „z ženo imava zate že nekaj izbranega.“ Ker ni hotel izginiti v deveto deželo, sem ga pustil sredi ceste, ne da bi mu kaj odgovoril. Še to! Ko sem bil vendar sklenil, da pred enim letom ne izpregovorim o ženitvi!

Vzlic temu sem neprestano mislil na svojega dekliča na Jelovem brdu in to še celo pri delu, ko sem koval najdolgočasnejše tožbe. Njena podoba me je obdajala ponoči in podnevi. V sanjah sva hodila na Goro, na Blegaš ter še enkrat preživela šesttedensko skupno bivanje pri Presečnikovih. Včasih so me ti spomini tako preobdali, da sem vrgel delo v kot, zapustil suhoparno pisarno ter taval okrog Rožnika in po njegovih plešastih gozdovih, jezen na ves svet in predvsem nase, zaljubljenega starca!

Tisto leto je bila dolga in lepa jesen. Zadnjega vinotoka pa je vendarle malo deževalo, zatorej sem čepel v svoji kovačnici. Kar se odpro vrata, vstopi pa moj znanec Danijel s človekom, ki ga prvi hip niti spoznal nisem.

„Tega moža sem pripeljal,“ je izpregovoril Danijel. Bil je posvaljkan in jako revno oblečen. Na kozavem obrazu se mu je videlo, da je moral zadnje čase jako nerodno živeti in nespametno pijančevati.

Vprašal sem: „Kaj bo, Danijel?“ In znova je odgovoril: „Tega moža sem pripeljal.“

„Pri Presečnikovih vse prav?“

Zadrl se je: „Kaj vem, kdaj sem že od tam ušel! S tem možem govorim! Mlačan je z Jelovega brda, in ravno Mlačan bi rad s tabo govoril.“

Sedaj sem spoznal moža, katerega je pripeljal Danijel.

Mlačan z Jelovega brda je imel bolj majhen gruntec, na katerem je redil kakih osem govedi in tudi nekaj dróbnice. Travniki so bili pripravi in njivice dobre. Ko je stari Mlačan posestvo izročil svojemu sinu, ni imel sicer dolga, imel pa je še štiri otroke, katerim pa je skoraj toliko izgovoril, kolikor je bil gruntec vreden. Po izročitvi se je mladi oženil, ženil pa se je po ljubezni in je vzel deklo, ki je bila prav čedna, ki pa ni imela prav ničesar. Mlačan je torej težko gospodaril in z velikim trudom izsesal vsako leto obresti iz zemlje, katere je moral šteti v tujo roko.

„Kaj je s tabo, Mlačan?“

„Nič dobrega ne,“ mi je odgovoril ter se začel praskati. „Težko se dela in zanič se živi.“

Danijel se je zatogotil:

„Kaj se boš stiskal okrog vogla! Naravnost govori! Dohtarji nimajo časa, da bi ga rezali, kakor režeš ti kruh otrokom. Že vidim, šleva si; bom pa jaz govoril!“

Ali tudi Danijel se je najprej popraskal za levim ušesom. „No, da boš vedel: domačijo bi rad prodal; meni boš pa dal posojila dvesto goldinarjev, potem pa greva v Ameriko. Pravijo, da se tam boljše živi, ko na Jelovem brdu pod Blegašem. Pa ravno v Ameriko! Mlačan zaradi izgovorjenih otroških deležev, katere mu je stari naprtal, jaz pa —“ — tu je nekoliko jecljal — „zavoljo vina in žganja.“

Stokal je: „Pravijo, da je tam prepovedano piti. Pijance zapirajo, da jim ni mogoče izhajati. Gotovo tudi mene izpreobrnejo, in potlej bo Jelovo brdo videlo, kaj se pravi, če Danijel dela!“

Prišel je v jezo: „Kako bom dela! Ko pa bo vsega dosti, pridem nazaj in ameriških dolarjev prinesem, da napolnim z njimi gnojni koš. Takrat se oženim in da koj veste: mlado vzamem in ne kakega starega lonca, ki bi ga bil žalosten ponoči in podnevi. In moja mlada žena bo tudi živela! Dela ne bo imela, samo po travnikih bo hodila gor in dol; da pa ji dolgčas preide, bo trgala pokalice in pokala z njimi ob mlado čelo. Zdaj veš, zakaj hočem v Ameriko!“

„Bo pa že kdo vmes izpregovoril,“ sem se zasmeljal. „Morda Liza.“

„Liza nima nič več vmes govoriti.“

„Od kdaj ne?“

„O takih rečeh ne govorim rad, sem jih že pozabil.“ Danilo se mi je.

Vprašam: „A od tistega večera?“

„Če te take stvari zanimajo, pozvedi na Jelovem brdu! Jaz se zanje ne brigam več!“

Sedaj se je vmešal Mlačan:

„Ne hodi po ovinkih! Liza se je omožila in karlovškega Anžona je vzela, to je! Mene ženejo dolgovi v Ameriko, Danijela pa ženska! To je!“

(Dalje prihodnjic)

Program Koroške enotne liste

(2. nadaljevanje)

KMETIJSKO IN KMEČKO GOZDNO GOSPODARSTVO

ima čedalje težje pogoje, da si v razvijajoči se industrijski družbi zagotovi izhodišča, ki jih potrebuje spričo svojega družbenega pomena. Kmetje današnjega časa ne zagotavljajo le prehrane številčno naglo naraščajočega industrijskega in mestnega prebivalstva, kmečke družine so tudi rezervoar mlade delovne sile. Istočasno so kmečke družine najboljše in najcenejši čuvar kulturne podedbe pokrajine.

Industrijska družba s kmeti ne ravna pravično. Kot čuvarjem kulturne podedbe pokrajine jim ne prizna nobenega zasluga. Medtem ko jim njihove potrebščine prodaja po čedalje višjih cenah, se resnični zaslužek za njihovo delo čedalje bolj krči. V nobeni drugi dejavnosti škarje med zaslužkom in cenami niso tako odprte kot v kmetijstvu. Inozemska konkurenca in domača trgovina zabijata cene kmetijskim pridelkom in preprečujeta večkrat možnost njihovega vnovčenja.

Vsi dosedanji ukrepi na področju pospeševanja kmetijstva gospodarskosocialnih problemov kmečkih družin niso zmanjšali, marveč so se le-ti povečali. Kmetje svoje stroje še vedno izkoriščajo neracionalno, svoje pridelke pa kljub očitni koncentraciji na trgu prodajajo še vedno posamič.

Zato zahtevamo:

- več sredstev za agrarno-investicijske kredite,
- razdelitev sredstev po objektivnih merilih,
- večje pospeševanje razvoja strojnih skupnosti ter proizvodnih in vnovčevalnih krožkov, ker so se izkazali kot najboljša pot k specializaciji v proizvodnji, k znižanju proizvodnih stroškov in k zboljšanju donosnosti kmečkega dela,
- ustrezne ukrepe na trgu s kmetijskimi pridelki, ki bodo preprečili izkoriščanje kmetov s strani trgovine, slednje zlasti pri vnovčenju živine,
- pospeševanje izvoza, predvsem lesa in živine,
- izdatnejšo pomoč države in dežele pri gradnji cest in poti do naselij in pri oskrbi naselij z dobro pitno vodo,

- prevzem vzdrževanja cest in poti do naselij in po potrebi vodovodov s strani občin in dežele,
- priznanje kmetovega dela pri ohranitvi kulturne podobe pokrajine,
- pospeševanje obrtniške dejavnosti po izrazitih podeželskih občinah, kar naj omogoči na eni strani zaposlitev tistih, ki zapuščajo kmetijsko delo, na drugi pa gospodarsko okrepitev občin,
- pospeševanje slehernih možnosti za zagotovitev stranskega zasluga kmečkim družinam, ki z delom na kmetiji niso polno zaposlene.

TURISTIČNO GOSPODARSTVO

Turistično gospodarstvo se je razvilo v sila kapitalno-intenzivno dejavnost. Čas, ko se kapital, vložen v to dejavnost, dejansko lahko obrestuje in amortizira, je omejen v bistvu na šestino leta in je še v tem času odvisen od vremena, pa tudi od mednarodnih političnih in gospodarskih okoliščin. Turistično gospodarstvo poleg tega ni dejavnost tekočega traka ali sa-

mopostrežbe, marveč dejavnost, ki zahteva zvrhano mero osebne potrebe. Zaradi tega zahteva turistično gospodarstvo zelo natančnih kalkulacij. Brez njih ne more vzdržati konkurence.

V turizmu je Koroška našla v zadnjih letih močno konkurenco v drugih deželah. Pritok inozemskih turistov je pričel upadati. Kljub temu pa še naprej naraščata število turističnih podjetij in število postelj za goste. Zato je za prihodnja leta pereče vprašanje: bo s povprašanjem mogoče zadostiti sedanjim ponudbi turističnih uslug in kako preprečiti premočno zadolžitev in krizo obstoječih podjetij?

S tem v zvezi zahteva KOROŠKA ENOTNA LISTA (KEL):

- izdelavo koncepta za razvoj turističnega gospodarstva v deželi, ki naj upošteva turistično nerazvite predele dežele, hkrati pa s tem povezana področja varstva okolja in kulturne podedbe pokrajine,
- posebno pospeševanje zimskega in domačega turizma,
- zboljšanje infrastrukture (cestni in železniški promet, žičnice, vodovodi in kanalizacija, kopalnice itd.) po obstoječih turističnih območjih,
- modifikacijo obdavčenja turističnih podjetij, ki bo v skladu

- s časom njihovega obratovanja,
- znižanje obrestne mere za posojila v turističnem gospodarstvu,
- preprečenje vsake nadaljnje gradnje hotelov in penzionov s strani inozemskega kapitala,
- zakon, ki bo v pozitivnem smislu urejal zasebno oddajanje turističnih sob in ki bo pospeševal sodelovanje med hoteli, restavracijami in zasebnimi oddajalci turističnih sob,
- izdatnejše pospeševanje strokovnega šolanja osebja turističnih podjetij,
- zakon o delu v turističnih podjetjih.

GRADBENIŠTVO

Restriktivni ukrepi na področju državnih investicij in gospodarske težave v kmetijstvu in gozdarstvu ter v turističnem gospodarstvu, pa tudi potreba po večji previdnosti v gradbeni dejavnosti s strani industrije in gradbeništvu so očitna znamenja krize gradbenega gospodarstva in industrijskih panog, ki so z njim neposredno povezane.

Zato zahtevamo:

- naj izčrpa zvezna in deželna vlada, zvezne in deželne ustanove ter občine pri oddaji gradbenih del predvsem kapacitete koroških podjetij. (Dolge)

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 2. 2.: 7.05 Duhovni nagovor. — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 3. 2.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Domače pesmi in viže. — 15 let „Mladje“.

TOREK, 4. 2.: 9.30 Prešernove pesmi. — 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Športni mozaik. — Vrtljak popevk.

SREDA, 5. 2.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Minute z... — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 6. 2.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Družinski magazin.

PETEK, 7. 2.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Prešernov praznik.

SOBOTA, 8. 2.: 9.45 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

SOBOTA, 1. februarja:

- 9.25 Tekmovanje v nordijskih disciplinah v Seefeldu: tek na 15 km za moške
- 15.30 Koncertna ura
- 16.30 Za otroke od 6. leta
- 17.00 Za družino: Jurij
- 17.25 Calimero
- 17.30 Kaj otroci radi berejo
- 18.00 Družina Patridge
- 18.25 Lahko noč za najmlajše
- 18.30 Kultura posebno
- 18.55 Dober večer s Heinzem Conradson
- 19.20 ORF danes
- 19.30 Čas v sliki
- 20.06 Šport
- 20.15 Zgodba o fantastičnem sleparju
- 21.50 Šport
- 22.20 Čas v sliki
- 22.25 Nočni western: Bobnanje ob reki Mohawku.

NEDELJA, 2. februarja:

- 08.25 Smučarsko tekovanje v nordijskih disciplinah v Seefeldu: 4 krat 5 km štafeta žensk
- 12.55 Skoki s 70-metrskimi skakalnicami
- 16.30 Pošljaka z mišjo
- 17.00 Premeteni vrtnar
- 17.30 Wickie in močni možje
- 17.55 Lahko noč za najmlajše
- 18.30 Poj z nami
- 19.00 Umetnost v Avstriji
- 19.25 Kristjan v času
- 19.30 Čas v sliki in kultura
- 19.50 Šport
- 20.15 Ček posvečuje sredstvo (2. del)
- 21.50 Herbert Böckl, portret slikarja
- 22.40 Poročila

PONEDELJEK, 3. februarja:

- 09.25 Smučarsko tekovanje v nordijskih disciplinah v Seefeldu: 4 krat 10 km štafeta

- 17.55 Lahko noč za najmlajše
- 18.00 Dragulji sedmega kontinenta
- 18.30 MI
- 19.00 Avstrija v sliki
- 19.30 Čas v sliki, kultura in šport
- 20.00 Šport
- 20.45 Ceste v San Franciscu: „Smrtni razgled“
- 21.35 Poročila

TOREK, 4. februarja:

- 10.00 V kraljestvu belega medveda
- 17.55 Lahko noč za najmlajše
- 18.00 Miha z Löhneberga
- 18.30 MI
- 19.00 Avstrija v sliki
- 19.20 ORF danes
- 19.30 Čas v sliki, kultura in šport
- 20.00 Kdor trikrat laže (1). Noben kviz za lahkoverneže
- 20.50 Režiserski festival: Ingmar Bergman (1959) — DEVIŠKI VIR
- 11.15 Poročila

SREDA, 5. februarja:

- 10.00 TV v šoli: Zahodna Afrika v razvoju
- 10.30 Nova matematika
- 17.00 Škarjin rez
- 17.30 Pinocchio
- 17.55 Lahko noč za najmlajše
- 18.00 Naslednji, prosim!
- 18.30 MI
- 19.00 Avstrija v sliki
- 19.20 ORF danes
- 19.30 Čas v sliki, kultura in šport
- 20.00 Obzorja
- 21.00 Svet knjige
- 21.30 Mini Max
- 21.55 Vojna in mir (1), film po ramonu Nikolaja Tolstoja: „God“
- 22.40 Poročila

ČETRTEK, 6. februarja:

- 10.00 TV v šoli: Kaj lahko postanem? Organizator in gospodarstvenik
- 10.30 Nova matematika
- 11.00 Gost pri Johanu Urzidilu
- 11.30 Vizija ZDA
- 12.00 Vzgoja k človekoljubju
- 17.55 Lahko noč za najmlajše
- 18.00 Jerome in Izabela: Ukradena ura
- 18.00 MI
- 19.00 Avstrija v sliki
- 19.20 ORF danes
- 19.30 Čas v sliki, kultura in šport
- 20.00 Pogled z okna: Čar kraja: Samo križišče
- 20.50 Charly, romantična drama o duševno zmedenem mladeniču
- 22.35 Poročila

PETEK, 7. februarja:

- 10.00 TV v šoli: Zvok po človeški roki
- 10.30 Cerkvena zgodovina
- 11.00 Klub seniorjev
- 17.55 Lahko noč za najmlajše
- 18.00 Družina Feuerstein
- 18.30 MI
- 19.00 Avstrija v sliki
- 19.20 ORF danes
- 19.30 Čas v sliki, kultura in šport
- 20.00 Dvakrat risarski film
- 20.15 Mainz ostane Mainz
- 23.15 Poročila

SOBOTA, 8. februarja:

- 09.25 Smučarsko tekovanje v nordijskih disciplinah: 4 krat 10 km štafeta v biatlonu
- 15.30 Koncertna ura
- 16.30 Hišica
- 16.55 Calimero
- 17.00 Mali športni ABC
- 17.30 Deček slonov: „Leto ptic“
- 17.55 Lahko noč za najmlajše
- 18.00 Dober večer reče v soboto zvečer Heinz Conrads
- 18.30 Kuhinja v televiziji
- 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — aktualno
- 19.20 ORF danes
- 19.30 Čas v sliki in kultura
- 19.50 Šport
- 20.15 Halo... Hotel Sacher... Vrtar (14): Inštalate
- 21.15 Panoptikum
- 21.35 Skoraj popolni morilec, naš sobotni kriminalni film
- 23.25 Poročila

TV AVSTRIJA

2. PROGRAM

SOBOTA, 1. februarja:

- 17.50 V kraljestvu belega medveda
- 18.55 Glasbena poročila, nato glasbeni klub
- 19.30 Evropsko prvenstvo v umtnostnem drsanju v Kopenhagenu: drsanje žensk
- 23.00 Ponovitve

NEDELJA, 2. februarja:

- 16.00 Evropsko prvenstvo v umtnostnem drsanju
- 18.00 Pop glasba
- 18.30 Na svidenje: Napačni petdesetak; vesela zgodba o ponarejenem denarju
- 19.50 Enciklopedija, znanstvena knjiga
- 20.15 Metulj je zletel; mlada vdova s šestletnim sinčkom poskuša premostiti izgubo smrtno ponesrečenega moža
- 21.50 Čas v sliki in šport

PONEDELJEK, 3. februarja:

- 18.00 Znanje — aktualno
- 18.30 Psihologija mišljenja
- 19.00 Divja reka: Velika vožnja na divjih vodah
- 20.00 Vojna in mir (1): „God“ — film o romanu Nikolaja Tolstoja
- 20.45 Čas v sliki in športna diskusija

TOREK, 4. februarja:

- 18.00 Angleščina
- 18.30 Uvod v pristno tehniko
- 19.00 Aleksander von Humboldt, njegov življenjepis in delo
- 20.00 Zgodbe z dežele: „Nalomljeni cvet“
- 20.50 Čas v sliki, kultura in šport
- 21.20 Beethovnova klavirska sonata

SREDA, 5. februarja:

- 18.00 Francoščina
- 18.30 Poklic obratoslovje

- 19.00 Pri pustinski gospodi — nato „Mož, ki ni storil umora“ (1)
- 20.00 Posodi mi tvojega moža, ameriška zakonska komedija
- 21.55 Čas v sliki, kultura in šport

ČETRTEK, 6. februarja:

- 19.00 Ekspedicija v živalsko kraljestvo, nato „Mož, ki ni storil umora“ (2)
- 20.00 Mednarodna zabavna revija
- 20.50 Čas v sliki, kultura in šport
- 21.20 Trailer

PETEK, 7. februarja:

- 18.00 Nemščina: praktični jezikovni tečaj
- 18.30 Film v originalnem jeziku (angleškem)
- 20.00 Režiserski festival: Ingmar Bergman (1955): Smehljanje poletne noči
- 21.45 Čas v sliki, kultura in šport

SOBOTA, 8. februarja:

- 17.30 Brez nagobčnika
- 18.00 Na svidenje: Tako konča ljubezen; tragična ljubezenska zgodba nadvojvodinje Marije Luise
- 19.50 Galerija
- 20.15 Podeželsko življenje Tomija Ungererja
- 21.15 Čas v sliki in šport
- 21.35 Poslušaj, živijo; satira od večera na danes
- 22.20 Vprašanja kristjana

TV Ljubljana

NEDELJA, 2. februarja:

- 9.25 Poročila
- 9.30 Svet v vonji — serijski dokumentarni film
- 10.20 Otroška matineja: Viking Viki, Nikogar ni doma, Avtomobil skozi kamero
- 11.15 Kmetijska oddaja
- 12.00 Poročila (do 12.05)
- Nedeljsko popoldne: naši zbori: Črnomelj, oddaja Evropsko prvenstvo v drsanju: Revija najboljših — košarka Radnički — Zadar
- 18.15 Poročila
- 18.25 Vesolje 1999 — serijski film
- 19.15 Barvna risanka
- 19.30 TV dnevnik
- 20.05 Odpisani, TV nadaljevanje
- 21.00 Karavana: Resava, I. del

PONEDELJEK, 3. februarja:

- 8.10 TV v šoli
- 10.00 TV v šoli
- 14.10 TV v šoli (do 15.30)
- 17.35 Drečček in trije marsovčki
- 18.10 Na sedmi stezi
- 18.45 Nega bolnika na domu
- 19.15 Barvna risanka
- 19.30 TV dnevnik
- 20.05 Zakratkin-Vančik: Očetova sončnica
- 21.15 Kulturne diagonale
- 21.45 Mozaik kratkega filma: Kar lepo, film

TOREK, 4. februarja:

- 8.10 TV v šoli
- 9.35 TV v šoli
- 10.00 TV v šoli
- 17.20 Smučate s Karлом Schranzem
- 17.35 E. Peroci: Očala tete Bajavaje
- 18.15 Nikogar ni doma — otroški film
- 18.25 Avtomobil skozi kamero — serijski film
- 18.45 Festival kurirček Maribor 74
- 19.30 TV dnevnik
- 21.05 K. Mikszath: Črno mesto — TV nadaljevanje

SREDA, 5. februarja:

- 8.10 TV v šoli (do 10.50)
- 16.25 Košarka Bosna—Barcelona, prenos, v odmoru rezerviran čas
- 18.15 Viking Viki, barvni film
- 18.40 Mozaik
- 18.45 Brigada veteranov — reportaža
- 19.15 Barvna risanka
- 19.30 TV dnevnik
- 20.05 Film tedna: Čudaki, barvni film
- 21.35 Propagandna oddaja
- 21.40 Miniature: Nocoj ste povabljeni
- 21.55 TV dnevnik

ČETRTEK, 6. februarja:

- 8.10 TV v šoli
- 9.35 TV v šoli (do 11.45)
- 17.30 J. Verne: V 80 dneh okoli sveta I. del
- 18.00 Obzornik
- 18.20 Moliere za smeh in jok — barvna TV serija
- 19.15 Barvna risanka
- 19.30 TV dnevnik
- 20.05 G. Chevallier: Clochemerie — nadaljevanje in konec
- 20.50 Kam in kako na oddih
- 21.00 Četrtekovi razgledi: Romi
- 21.30 Sanjarjenje — glasbena barvna oddaja
- 21.55 TV dnevnik

PETEK, 7. februarja:

- 8.10 TV v šoli
- 17.20 Pisani svet — mladinska oddaja
- 18.15 Čez tri gore, čez tri vode: Oktet Gallus
- 18.45 Mozaik
- 18.50 Doktor, Pomagajte mi: Morala in splošno življenje
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Proslava ob slovenskem kulturnem prazniku
- 20.50 Ljubimca iz Verone — film
- 22.40 TV dnevnik

SOBOTA, 8. februarja:

- 10.35 TV v šoli
- 17.25 Košarka Rabotnički—Olimpija
- 18.00 Obzornik
- 18.20 Alice v čudežni deželi — serijski film
- 19.15 Barvna risanka
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Gledališče v hiši
- 20.40 Čez Ocean: Človek brez meja — serijska oddaja
- 21.15 Vse za lvi — barvni film
- 22.50 TV dnevnik

Gimnazijski ples vedno bolj privlačen

Gimnazijski ples 1975 je za nami. Prireditelj — oba razreda maturantov Slovenske gimnazije v Celovcu — lahko z zadovoljstvom gleda na to družabno prireditev, ki je bila letos zopet v Kolpingovem domu. Prvotno so hoteli dijaki prirediti svoj tradicionalni ples, kot lani, v Delavski zbornici, a so jih drugi prehiteli, tako da je njihov načrt padel v vodo. A nič zato, saj je bilo v Kolpingovem domu vseeno sila prijetno. Obe dvorani sta bili nabito polni: od mlade do stare generacije, kar zgovorno priča, da starši in prijatelji z živim zanimanjem zasledujejo dejanja in nehanje ter bitje in žitje našega slovenskega vzgojnega zavoda.

Letos so maturantje za sodelovanje na Gimnazijskem plesu pridobili dva ansambla: UNIONI iz Ljubljane, ki se je predstavil z modernimi ritmi in popevkami, s pevko Andrejo Zupančičevo in trenutno najboljšim slovenskim popevkarjem Otom Pestnerjem, medtem ko je ansambel „VESELI ROŽANI“ s pevko Elviro Ogri-sovo osrečeval ljubitelje narodnozabavne glasbe, valčkov in polk ter vobče poskočnih melodij.

Predno pa se je začel ples, je osmošolec Nantej Olip, kot predstavnik obeh najvišjih razredov gimnazije pozdravil mnogoštevilno občinstvo, med njimi vidne goste: jugoslovanskega generalnega konzula Bojana Lubeja, dvornega svetnika prof. dr. Joška Tischlerja, strokovnega nadzornika prof. dr. Valentina Inzka, okrajnega šolskega nadzornika Rudija Vouka, med Slovenci tako priljubljenega nosilca KOROŠKE ENOTNE LISTE (KEL) DR. PAVLA APOVNIKA, odvetnika dr. Francija Zwittera, ravnatelja Slovenske gimnazije prof. dr. Pavleta Zablattnika, deželnega poslanca Janka Ogrisa, predsednika Združenja staršev Ignaca Domeja in druge.

Nato se je začel zabavni plesni del, pri katerem sta izmenoma poskrbela za prijetno razpoloženje, ki se je v obeh dvoranih stopnjevalo od ure do ure, ansambla UNIONI in VESELI ROŽANI.

Okoli polnoči, ko je bilo najbolj veselo, so nam maturantje obeh

razredov pripravili prijetno prese-nečenje. Sestavili so „vesele litanije“ v obliki zabavnega prizorč-ka, ki je vzbudil vsesplošni smeh in odobravanje med moškim in ženskim spolom.

Za uvod v litanije „O teh hudih žena“ od znanega slovenskega ljudskega vižarja Andreja Šusterja Drabosnjaka, je maturant 8. a razreda Jani Oswald napravil uvodno pridigo o moški emancipaciji, nato so sledile prave litanije „O teh hudih žena“, katere je pel naprej Jakob Lausegger, prav tako iz 8. a razreda, odgovarjali pa so mu slož-no osmošolci. Nazadnje pa so se fantje le spoprijaznili z ženami, v našem primeru z dekleti-osmošol-kami in jim podarili rdeče nagelj-ne, kot simbol sprave med ženskim in moškim spolom. Ta humoristič-ni vložek je občinstvo nagradilo z bučnim aplavzom, kar je pričalo,

da je bil prizorček razigrani družbi izredno všeč.

Ne samo dejstvo, da je Gimna-zijski ples trajal skoraj do jutra, ter da se obiskovalcem nikakor ni mudilo domov, ampak tudi, da so se naši ljudje počutili tam kot bratje in sestre, ki si ob takih pri-likah krepko stisnejo roke in si iz-menjajo marsikatero plodno misel, je brezdvomno znak, kako priljub-ljena je ta prireditev naših sred-nješolcev med koroškimi Slovenci.

Nazadnje naj še povem, da velja prireditelju, to je maturantom obeh razredov naše slovenske ustanove, ki se je potrudil za uspešen potek in nemoten zaključek Gimnazijskega plesa iskrena zahvala in pohvala, saj je bila to zopet prire-ditev, ki bo ostala še dolgo v spo-minu vseh, ki so prišli, v zavesti, da podpirajo idealistična stremlje-nja naše zavedne koroške sloven-ske mladine. B. L.

Franc Hanin in Jožef Štefan sta razstavljal v Nonči vasi

Umetniška razstava, in to v vasi, Nonči vasi, zveni kot prava senzacija. Razstavnici prostor v gostilni Marije Hafner, ki ni tako majhen, je bil poln umetniških predmetov. Škoda, da je bil čas poseta malo zgrešen in da ni bil možen tudi zvečer. Razstavnici prostor je takoj osvojil obiskovalca. Prvič že pri-jazni sprejem obeh umetnikov, kot tudi njihovih del.

FRANC HANIN, kmet Lipej z Čirkovč, se je posvetil ponazoritvi kulturnih spomenikov okolice. Obdelal jih je v miniaturi, pravi pliberški Minimundus. Predstavil nam je vse cerkve naše fare in še žvabeško sv. Lucijo. Za marsikatero obiskovalca so bili še bolj privlačni stari mlini in žage, in one skromne ponižne kmetijske hiše,

„ki stavljal jih umetnik ni“ kot jih opeva Simon Gregorčič. Kdo se ni ustavil ob tej skromni stavbi tehniki naših dedov-prednikov? Kaj vse je še pred pol stoletjem prestajala taka domačija? Koliko domače obrti se je izdelalo v njih? Hudomušni krojači, čevljarji, tkalci in podobno, so zbijali šale, zlasti pa se je gla-

sila v njih lepa domača pesem, če-tudi ne umetniška.

In naši, že skoraj vsi razpadli mlini, kaj so pomenili našim de-dom? Sicer so pozimi mnogi zamrznilni, na spomlad pa so tem lepše zakloptali.

Hvala, Ti France, za Tvoj kulturni doprinos!

MIKČEV JOŽEF ŠTEFAN, sicer ni več povsem neznan slikar. Njegova „Peca“ krasí oder pliberške farne mladine, in marsikatero znamenje ob naših poteh je že nanovo poslikal. Da pa slika tudi doma, je pokazal na naši razstavi. Njegova dela-akvareli, kot tudi lesorezi, so nas prijetno presenetili, celo navdušili. Štefan je v svojih delih naraven. Morda je po mnenju marsikoga premalo moderen. Toda, kje je zapisano, da je šele umetnost, če človek nima obraza?

Tokrat se nam je predstavil s pokrajinskimi deli: Nonča vas, Božji grob, tudi Sv. Katarina in še več so njegovi motivi. Zastopan je bil tudi z rožami. Vsak, ki čuti z Gregorčičem:

Čim naravneje, tem prijetneje, tem verjetneje, tem veljavneje, je našel mnogo užitka ob Štefanovih slikah. Da je bilo to res, priča dejstvo, da je prodal izredno veliko slik.

Lepa je bila ta izredna prilika. Kdor jo je zamudil, mu je lahko žal. Naj živi naša kultura! Civilizacija jo je že itak dosti požrla.

U. Peter

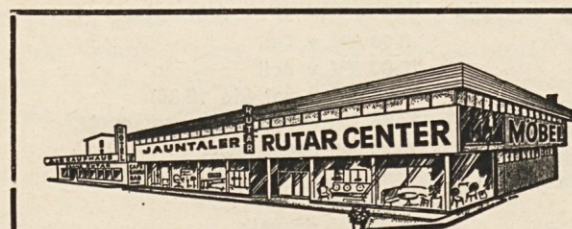
„CVETJE V JESENI“ — film

Prireditelj: Pevski zbor „Mojcey“ Št. Ilj
Kraj: farna dvorana v Št. Ilju
Čas: nedelja, 2. februarja, ob 13.30 uri

2. MLADINSKI PLES

Prireditelj: SPD „Rož“
Kraj: hotel Antonič na Reki
Čas: nedelja, 9. februarja, ob 19.30 uri

Oglašujte
o našem listu!

RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas
Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

RUTAR-CENTER

- ugodno dobavi
- in hitro na dom
- dostavi

Skupina budističnih nun je v ponedeljek izvedla sedečo stavko, s tem da so se vsedle na najprometnejši cesti Saigona. Nune so hotele s tem pokazati nezadovoljstvo nad politiko saigonske vlade in Američanov, češ da se ne držijo pogodbe, ki je bila sklenjena glede Vietnama v Parizu. Pri demonstraciji so bile štiri nune težje ranjene.

„Vjesnik“ o Kirchschrägerjevih izjavah

BEOGRAD. — Zagrebški „Vjesnik“ z dne 24. januarja komentira izjavo avstrijskega predsednika dr. Rudolfa Kirchschrägerja v Celovcu, v kateri je med drugim izrazil željo po dobrih odnosih z Jugoslavijo in dejal, da bi manjšina in večina v Avstriji morali najti skupno rešitev, s katero bi se uredile pravice manjšine.

„Vjesnik“ ugotavlja, da nikakršne izjave ne morejo spremeniti ocene, da je odgovor avstrijske vlade na jugoslovansko noto z dne 29. novembra in njeno stališče do izpolnitve njenih mednarodnih obveznosti negativno.

V Avstriji se, vsaj trenutno, ne morejo zapaziti nikakršni znaki pripravljenosti in želja, da se odstranijo tudi druge ovire v normalnem razvoju jugoslovansko-avstrijskih odnosov, kajti kancler Kreisky je istočasno sporočil, da je av-

strijskemu statističnemu uradu naložil, naj pripravi popis prebivalstva „posebne vrste“. Očitno je, da je dunajski razkorak med besedami in delom še vedno tako globok kot prej, in tako bo ostal, dokler se tam z delom ne dokaže nasprotno, zaključuje „Vjesnik“.

Kordež umrl

Nadvse veličasten pogreb je doživela v petek Globasnica: Okoli tisoč ljudi je spremljalo Jožka Kordeža na zadnji poti od doma pri p. d. Rogu v Podjuni na globaško pokopališče. Pogrebne obrede je opravil domači župnik Posch, cerkveni pevci pa so rajnemu zapeli v slovo ubrane melodije.

Rajni se je rodil pred 86 leti v Podjuni. Po poklicu delavec, je ostal neporočen in vse življenje prebil na Rogovi domačiji — v blagor vsej družini. Bil je vse življenje zelo delaven, skrbel za hišo. Samo po sebi umevno, da je bil zaveden Slovenec, dolga leta slovenski občinski odbornik in zelo razgleden. O njegovi duhovni čilavosti priča dejstvo, da je še malo pred smrtjo narisal več gradbenih načrtov. Toda srce ni hotelo več prav: v celovški bolnici je za vedno zatisnil oči. Še en zadnji-krat mu je zapel zvon cerkve v Podjuni, zvon, katerega je rajni sam za to cerkev kupil...

FRANZ KLAMMER ZMAGAL ŠESTIČ V SMUKU

INNSBRUCK. — Kaj takega še ni bilo v zgodovini alpskega smuškega tekmovanja. Prišel je mlad fant, doma iz Brez (Fresach) na Koroškem, ki je na smuškem področju zablestel kot svetla zvezda na jasnem nebu.

Naš France je dobil šesti zaporedni smuk za svetovni pokal v tej sezoni, saj mu tudi na olimpijskem smuku s Patscherkofla nad Innsbruckom nihče ni bil kos.

OBJAVA

Po odloku ministrstva za pouk in umetnost je na dvojezični STROKOVNI ŠOLI ZA ŽENSKO POKLICE ŠOLSKIH SESTER S PRAVICO JAVNOSTI, Št. Peter 25, 9184 Št. Jakob v Rožu

VPISOVANJE za šolsko leto 1975/76

v 1. razred 3-letne strokovne šole za ženske poklice (3-jährige Fachschule für wirtschaftliche Frauenberufe) in v 1-letno gospodinjsko šolo (1-jährige Haushaltsschule)
od 9. februarja do 1. marca.

Predpogoji za sprejem v obe šoli je uspešno končana 8. šolska stopnja in vsaj delno znanje slovenskega jezika. Prijave so možne pismene ali osebne pri vodstvu šole.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELOVCU

PETEK, 31. januarja: ob 19.30: DIJAK PROSIAK (Der Bettelstudent), opereta Karla Millöckerja. — SOBOTA, 1. februarja, ob 19.30: TRAVIATA, opera Giuseppe Verdi-ja. Delo pojejo v italijanskem jeziku. — SREDA, 5. februarja, ob 19.30: GOSPOD TOPAZE (Monsieur Topaze), komedija Marcela Pagnola. — ČETRTEK, 6. februarja, ob 19.30: POTEPUHI (Die Landstreicher), premiera operete Karla Mihaela Ziehrerja.

POPRAVEK

V zadnji številki NT se nam je pripetila neljuba pomota. Prvi stavek zadnjega odstavka članka „Sila in manjšinske šole“ (str. 2) bi se moral glasiti: Dajte spremeniti zgoraj navedena, manjšini nenaklonjena določila, tako da je v okviru šolskega okoliša, ki se krije z navadnim šolskim okolišem dotične šole, možna vzpostavitev samostojnih razredov in šol že z enim učencem v smislu določil paragrafa 12 lit. a, b in c manjšinskega šolskega zakona, da je izključen seveda vsak oddelčni pouk.

STANOVANJE

se odda v Št. Janžu v Rožu
Dvosobno stanovanje s kuhinjo in shrambo. Enosobno stanovanje s kuhinjo in shrambo.
Primerno tudi za tiste, ki so uslužbeni v Celovcu. Autobusna postaja zraven hiše, železniška postaja pet minut. Vpraša se v pisarni posojilnice Št. Janž v R., v sredo in v soboto dopoldne, tam dobite tudi podrobne podatke.

Volna, volna, volna razprodaja volne holandske znamke samo 10.— S. Wollbar bei der Kapucinerkirche, Klagenfurt.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26. — Erscheinungsort Klagenfurt. — Verlagspostamt 9020 Klagenfurt.

P. b. b.